



## LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

**PAŽYMA  
DĖL X SKUNDO  
PRIEŠ LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJĄ,  
NACIONALINĘ ŽEMĖS TARNYBĄ PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS,  
LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJĄ,  
VALSTYBINĘ TERITORIJŲ PLANAVIMO IR STATYBOS INSPEKCIJĄ  
PRIE APLINKOS MINISTERIJOS  
IR MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ**

2022 m. birželio 17 d. Nr. 4D-2021/1-1182  
Vilnius

### SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriai gavo X (toliau vadinama ir – Pareiškėja) skundą dėl Seimo kontrolierių 2021 m. birželio 8 d. pažymoje Nr. 4D-2020/1-730 „Dėl X skundo prieš Marijampolės savivaldybės administraciją, Nacionalinę žemės tarnybą prie Žemės ūkio ministerijos ir Valstybinę teritorijų planavimo ir statybos inspekciją prie Aplinkos ministerijos“ (toliau vadinama – 2021 m. birželio 8 d. Pažyma) pateiktų rekomendacijų netinkamo vykdymo. Marijampolės savivaldybės administracija toliau šioje pažymoje vadinama – Savivaldybė, Žemės ūkio ministerija – ŽŪM, Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos – NŽT, Aplinkos ministerija – AM, Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos – VTPSI.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos Seimo 2021 m. lapkričio 25 d. nutarimu Nr. XIV-719 Erika Leonaitė paskirta Lietuvos Respublikos Seimo kontroliere valstybės institucijų ir įstaigų pareigūnų veiklai tirti, Pareiškėjos skundo dalies dėl 2021 m. birželio 8 d. Pažymoje tuomečio Seimo kontrolieriaus A. Normanto valstybinėms institucijoms teiktų rekomendacijų įgyvendinimo tyrimą atliko Seimo kontrolierė E. Leonaitė.

2. Pareiškėja skunde rašė:

2.1. NŽT 2021 m. liepos 19 d. informavo vykdanti 2021 m. birželio 8 d. Pažymoje Seimo kontrolierių pateiktas rekomendacijas. NŽT Marijampolės, Kazlų Rūdos ir Kalvarijos skyriaus (toliau vadinama – Skyrius) vedėjas informavo apie 2021 m. liepos 28 d. planuojamą žemės sklypo (kadastrą Nr. <...>), esančio <...>, Marijampolės m. (toliau vadinama ir – Sklypas), neplaninio patikrinimo atlikimą.

2.2. Pagal 2021 m. liepos 28 d. patikrinimo aktą nėra galimybės nustatyti, ar dalis Pareiškėjai nuosavybės teise priklausančio statinio yra už Sklypo ribos, t. y. valstybinėje žemėje. Sklypo patikrinimo metu buvo klaidingai nustatyta faktinė situacija ir išvada. Patikrinimo akte teigiama, jog „nustatyta, kad dalis priestato prie gyvenamojo namo (apie 38 cm) pastatyta už tikrinamo Sklypo ribos, besiribojančios su valstybine žeme, esančia Marijampolėje, <...>“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta), nors patikrinimo metu NŽT Skyriaus atstovai konstatavo, kad užduotis buvo „patikrinti Sklypo ribų atitikimą tarp vietinės ir LKS-94 koordinacinių sistemų“ ir „jiems nėra įdomūs pastato matmenys ir jo lokacija Sklype.“

2.3. 2021 m. liepos 28 d. patikrinimo metu nebuvo naudojami 2010 m. UAB „A“ parengti šio Sklypo plano duomenys. 2021 m. liepos 28 d. patikrinimo metu buvo naudojamas 1998 m. lapkričio 16 d. registruotas ir šiuo metu galiojantis Sklypo planas. Todėl Sklypo savininkė, pastebėjusi klaidingai aprašytą faktinę situaciją, 2021 m. liepos 28 d. patikrinimo akte įrašė pastabą: „Su faktiniu situacijos aprašymu nesutinkame, nes nebuvo nužymėti pastato kampai (koordinacių sistemoje) ir negalima teigti, kad namas išlenda 38 cm už Sklypo ribos. Taip pat matavimams nebuvo naudota sertifikuota liniuotė ir nebuvo pateiktas inventorizacijos numeris. Tinkamai atlikus 2021 m. liepos 28 d. patikrinimą, nebūtų atsiradęs poreikis atlikti pakartotinius 2021 m. rugpjūčio 13 d. Sklypo matavimus.“

2.4. Iki šiol Sklypo savininkėms nebuvo įteikti 2021 m. liepos 28 d. ir 2021 m. rugpjūčio 13 d. atliktų patikrinimų aktai su atliktų matavimų grafinais brėžiniais, kuriuos būtų galima patikrinti ir, identifikavus klaidas, apskūsti patikrinimo aktą pagal galiojančius teisės aktus.

2.5. NŽT, nepaisydama Seimo kontrolierių rekomendacijų, vengia spręsti susidariusią situaciją.

3. Pareiškėja konkrečiau prašymo Seimo kontrolieriui nesuformulavo, tokį prašymą adresuodama NŽT: „prašau panaikinti NŽT raštą Nr. 3IN-466(8.1 E) bei 2021 m. liepos 28 d. NŽT Skyriaus žemės naudojimo patikrinimo aktą Nr. 20ŽN-108-(14.20.78), kuriame buvo pateikta klaidinga informacija.“

## TYRIMAS IR IŠVADOS

### *Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės*

4. Seimo kontrolieriai **2021 m. birželio 8 d.** Pažymoje konstatavo:

„33.3. 2013 m. gruodžio 10 d. Pažymoje tuometis Seimo kontrolierius nustatė, kad teismo sprendime NŽT atstovų nurodyti teiginiai dėl poreikio nugriauti dalį X gyvenamojo namo priestato tam, kad būtų natūra gražinta žemė pretendentams į iki nacionalizacijos turėtą žemę, buvo nepagrįsti įrodymais. Po Seimo kontrolieriaus rekomendacijų NŽT patvirtino, kad suorganizuotas buvusių savininkų turėtos žemės ribų kartografavimas, siekiant išsiaiškinti, ar ginčo žemė, kurioje yra X priklausančio priestato dalis, yra gražintina natūra. Konstatuota, kad nėra galimybių patvirtinti, jog valstybinėje žemėje esanti Pareiškėjai priklausančio priestato dalis yra buvusių savininkų turėtos žemėvaldos ribose. Vykdydama Seimo kontrolieriaus rekomendacijas, NŽT informavo, kad nuosavybės teisių atkūrimas turėtų būti vykdomas kitu nuosavybės teisių atkūrimo būdu, t. y. pagal Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 2 punkto nuostatas perduodant neatlygintinai nuosavybėn Savivaldybės administracijos suformuoto žemės sklypo, reikalingo pastatui, <...>, Marijampolėje, eksploatuoti dalis, kurios bus nustatytos, atsižvelgiant į priklausančias šio pastato dalis. Taigi, teismo proceso 2012 metais metu NŽT dėstyta pozicija buvo nepagrįsta objektyviais duomenimis, todėl atnaujinus teisminį procesą, X buvo sudaryta galimybė susitvarkyti savavališkais pripažintų priestato dalies statybų įteisinimo dokumentus.

[...]

35.5. NŽT 2017 metais ir Pareiškėjai, ir Savivaldybės administracijai adresuotuose raštuose buvo išdėstyti pozicija, kad valstybinės žemės po X priestato dalimi įteisinimo klausimas turėtų būti sprendžiamas, suformavus žemės sklypą statinių, <...>, Marijampolėje, eksploatacijai. NŽT raštu atkreipė Savivaldybės administracijos dėmesį į tai, kad:

- nėra pagrindo dėl vykstančių teisminių ginčų neformuoti žemės sklypo, <...>, Marijampolėje [...];

- NŽT Skyrius ne kartą raštais kreipėsi į Savivaldybės administracijos direktorių, prašydamas kuo skubiau organizuoti žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projekto [toliau vadinama – Projektas] rengimą, žemės sklypo, reikalingo statinių, <...>, Marijampolėje, eksploatacijai,

suformavimo, ir pateikti jo kadastrinių matavimų bylą, kad būtų galima priimti sprendimus atkurti nuosavybės teises į žemę A. U. ir M. J. O. NŽT atkreipė Savivaldybės administracijos dėmesį į tai, kad teismas, įvertinęs aplinkybę, jog susidariusi situacija dėl X priestato trunka jau ne vienerius metus, įvertinęs anksčiau nurodytas teismo nustatytas faktines aplinkybes, už kurias atsakingos yra valstybės institucijos, X valstybės veiksmais suformuotą teisėtą lūkestį, savavališkos statybos mastą ir ja užimto svetimos žemės ploto dydį, nusprendė, kad pastato dalies, patenkančios į valstybei priklausančio žemės sklypo dalį nugriovimas nėra proporcinga trečiųjų asmenų teisių gynybos priemonė.

[...]

35.10. Susiklostė prieštaringa situacija dėl savavališkais pripažintų X priestato dalies statybų padarinių pašalinimo (kartu ir teismo sprendimo, leidusio Pareiškėjai sutvarkyti projektinę dokumentaciją, įgyvendinimo), institucijoms nuo 2017 metų laikantis kardinaliai priešingų pozicijų nurodytu klausimu:

- NŽT duomenimis, žemės, reikalingos X priklausančio priestato dalies eksploatacijai, įteisinimo klausimo sprendimas galimas, tik suformavus teisės aktų nustatyta tvarka žemės sklypą, reikalingą namų valdos, <...>, Marijampolėje, eksploatacijai. Apie tai Pareiškėja buvo nuolat informuojama nuo 2017 metų. Pareiškėja, vykdydama NŽT nurodymą, nuosekliai kreipėsi raštu į Savivaldybės administraciją, siekdama sutvarkyti žemės dokumentus, kad būtų sudarytos sąlygos tvarkyti savavališkais pripažintų priestato dalies statybų dokumentus.

- Savivaldybės administracijos duomenimis, neišsprendus savavališkais pripažintų statybų padarinių pašalinimo klausimo, negali būti sprendžiamas namų valdos, <...>, Marijampolėje, žemės sklypo suformavimo klausimas, o įteisinti savavališką statybą už sklypo, <...>, Marijampolėje, ribų negalima.

35.11. Marijampolės rajono apylinkės teismo 2016 m. lapkričio 15 d. sprendime civilinėje byloje Nr. A2-785-802/2016 [...] buvo konstatuota, kad statyba buvo vykdoma turint reikiamus leidimus ir projektą statyti statinį ant sklypo ribos; Sklypo planas po geodezinių matavimų sudarytas 1998 m. gegužės 14 d.

[...]

35.13. Iš teismų sprendimų matyti, kad VTPSI, konstatuodama savavališkos statybos faktą, vadovavosi UAB „A“ atliktų matavimų pagrindu 2010 m. parengtu Sklypo planu, nederintu nei su privataus žemės sklypo savininkėmis (X ir Y), nei su NŽT Skyriumi, atsakingu už kadastrinių matavimų kontrolės funkcijos įgyvendinimą [...].

35.14. Viešojoje erdvėje NŽT 2019 metais skelbė informaciją [...], susijusią su vietinėje koordinacinių sistemoje paženklintais žemės sklypais, pažymint, kad koordinacinių iš vietinės sistemos transformavimas į valstybinę koordinacinių sistemą galimas ir neatliekant matavimų. Dėl to, kad paklaidos nebuvo eliminuojamos, vietinėje koordinacinių sistemoje nustatytos ir į valstybinę koordinacinių sistemą transformuotos koordinatės gali skirtis. Dėl šių koordinacinių skirtumų gali atsirasti žemės sklypų ribų pokyčiai, t. y. vietovėje esančios žemės sklypų ribos gali skirtis nuo Nekilnojamojo turto kadastro žemėlapyje pažymėtų žemės sklypų ribų, nustatytų vietinėje koordinacinių sistemoje ir transformuotų į valstybinę koordinacinių sistemą. Tik nustačius neleistinas žemės sklypų ribų paklaidas, ribų posūkio taškų koordinatės, nustatytos vietinėje koordinacinių sistemoje ir transformuotos į valstybinę koordinacinių sistemą, turi būti tikslinamos atliekant žemės sklypo kadastrinius matavimus valstybinėje koordinacinių sistemoje.

Iš to, kas išdėstyta, galima daryti prielaidą, kad vietinėje koordinacinių sistemoje nustatytos koordinatės, transformuotos į valstybinę koordinacinių sistemą, turi būti tikslinamos tik tuo atveju, kai nustatomos neleistinos žemės sklypų ribų paklaidos.

[...]

35.20. Teismo tvarka buvo konstatuota, kad pagrindiniu pažeidimu, konstatuojant savavališką statybą, buvo pripažintas priestato dalies išsikišimas už Sklypo ribos į valstybinę žemę.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, galima daryti prielaidą, jei Sklypo vietinėje koordinacinių sistemoje nustatytas koordinatės transformavus į valstybinę koordinacinių sistemą, būtų neviršytas leistinas paklaidos dydis, būtų galima kelti klausimą dėl priestato dalies statybų pripažinimo

savavališkomis pagrįstumo.

Akivaizdu, kad susiklosčiusioje situacijoje klausimo sprendimui iš esmės būtinos specialiosios geodezinės, žemėtvarkinės žinios.

[...]

37. Apibendrinant tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Pareiškėja nuolat kreipėsi ir į NŽT Skyrių, ir į Savivaldybės administraciją, siekdama sutvarkyti dokumentus priestato dalies eksploatacijai reikalingos valstybinės žemės naudojimui „[...]“, tačiau institucijų pozicijos nurodytu klausimu išsiskyrė [...]: NŽT Skyrius nuosekliai prašė Savivaldybės administracijos skubiai spręsti žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projekto rengimo klausimą, o Savivaldybės administracija laikėsi pozicijos, kad nėra galimybės suformuoti sklypą, <...>, esančių statinių eksploatacijai, kol neįvykdytas teismo įpareigojimas pertvarkyti savavališkai pastatytą priestato, <...>, dalį.

Be to, nagrinėjant Pareiškėjos kreipimuisi, institucijos nereagavo į nurodomą teiginį dėl Sklypo ribų matavimo paklaidos [...].

Todėl nėra pagrindo teigti, kad Pareiškėja buvo informuota, kaip ji galėtų realiai spręsti dokumentų savavališkais pripažintų statybų įteisinimui rengimo klausimą, t. y. kokius dokumentus kokia tvarka Pareiškėja turėjo parengti. Tai nesuderinama su viešojo administravimo subjektams jų veikloje privalomais vadovautis atsakingo valdymo, teisėtumo, efektyvumo ir objektyvumo principais [...].

[...]

42.3. Į Pareiškėjos 2017 m. rugsėjo 5 d. Savivaldybės administracijoje gautame 2017 m. rugsėjo 4 d. kreipimesi nurodytas aplinkybes dėl gyvenamojo namo, <...>, Marijampolėje, avarinės būklės [...] Savivaldybės administracija nesureagavo. Savivaldybės administracijos atsakyme nėra jokių duomenų apie statinių naudojimo priežiūros patikrinimo atlikimą.

Vadovaujantis Statybos įstatymo reikalavimais, statinių naudotojai privalo statinį (jo patalpas) naudoti pagal paskirtį. Statinio paskirtis suprantama kaip statinio viešajame registre nurodytas statinio naudojimo tikslas, kai statinys atitinka saugos ir jame planuojamos (atliekamos) veiklos (technologijos proceso) privalomus reikalavimus, nustatytus normatyviniuose statinio saugos ir paskirties dokumentuose. Statinių naudojimo priežiūros funkcija yra priskirta savivaldybėms.

[...]

42.6. Tyrimo metu nebuvo gauta duomenų, patvirtinančių, kad Pareiškėjai būtų buvęs pasiūlytas efektyvus problemos sprendimo būdas, t. y. kad Pareiškėja būtų informuota apie konkretų savavališkais pripažintų priestato dalies statybų padarinių pašalinimo būdą.

[...]

45.1. 2017 m. rugpjūčio 25 d. raštu [...] prašė NŽT vadovo spręsti problemą dėl savavališkais teismo pripažintų priestato dalies statybų padarinių pašalinimo, t. y. parduoti arba išnuomoti priestato dalimi užimtą valstybinę žemę. Pareiškėja kreipėsi atkreipė NŽT dėmesį, kad statybos metu buvo įvykusi matavimo paklaida.

45.2. NŽT 2017 m. rugsėjo 25 d. raštu [...] Pareiškėja buvo informuota, kad [...] NŽT kreipėsi į Savivaldybės administraciją, siūlydama kuo skubiau spręsti sklypo, <...>, Marijampolėje, formavimo klausimą. Rašte nėra jokio atsakymo į Pareiškėjos kreipimesi nurodytą teiginį dėl matavimo paklaidos.

[...]

46. Apibendrinant, darytina išvada, kad nėra pagrindo teigti, jog, NŽT gavus Pareiškėjos kreipimuisi, buvo laikytasi teisės aktų reikalavimų. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, tenka konstatuoti, kad buvo pažeisti objektyvumo, efektyvumo, teisėtumo ir atsakingo valdymo principai [...], Pareiškėjos teisė į tinkamą viešąjį administravimą [...].“

5. Seimo kontrolieriai 2021 m. birželio 8 d. Pažymyje rekomendavo:

„52.1. *Lietuvos Respublikos Vyriausybei* – pavesti atsakingoms institucijoms, kad būtų pasiūlytas konkretus efektyvus problemos sprendimo susiklosčiusioje situacijoje būdas, nurodant, kokie konkretūs veiksmai, kieno iniciatyva ir kokia tvarka, kuo vadovaujantis turi būti atlikti, atkreipiant dėmesį į Europos Žmogaus Teisių Teismo praktikoje konstatuojamą aplinkybę dėl

proporcingumo principo įgyvendinimo teisės į nuosavybę pažeidimų byloje.

52.2. *Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai* – pateikti išvadas:

52.2.1. ar koordinatės iš vietinės koordinačių sistemos gali būti transformuojamos į valstybinę koordinačių sistemą, neatliekant kadastrinių matavimų (perskaičiuojant matematiškai, taikant formules), *teigiama atsakymo atveju* nurodyti, kieno iniciatyva, lėšomis, kokia tvarka, kuo vadovaujantis turi būti sprendžiamas šis klausimas; *neigiama atsakymo atveju* pateikti argumentuotą paaiškinimą.

52.2.2. dėl galimybės žemės naudojimo valstybinės kontrolės metu nustatyti, ar X priklausanti gyvenamojo namo, <...>, Marijampolėje, priestato dalis pagal valstybinę koordinačių sistemą yra už žemės sklypo ribos, t. y. patenka į valstybinę žemę; *teigiama atsakymo atveju* spręsti klausimą dėl tokio patikrinimo inicijavimo ir jo atlikimo.

52.2.3. dėl UAB „A“ atliktų žemės sklypo, <...>, Marijampolės m., kadastrinių matavimų teisėtumo, įvertinant pažymoje nurodytas aplinkybes (VTPSI, konstatuodama savavališkos statybos faktą, vadovavosi UAB „A“ atliktų matavimų pagrindu 2010 m. parengtu žemės sklypo, <...>, Marijampolės m., planu, nederintu nei su privataus žemės sklypo savininkėmis (X ir Y), nei su NŽT Skyriumi, atsakingu už kadastrinių matavimų kontrolės funkcijos įgyvendinimą).

52.3. *Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai* – pateikti išvadas:

52.3.1. ar statybų valstybinės priežiūros patikrinimo metu sprendžiant klausimus, susijusius su statinio, galimai kertančio žemės sklypo (kai sklypo koordinatės nustatytos tik vietinėje koordinačių sistemoje) ribą, statybos teisėtumo vertinimu, turi būti kreipiamasi į žemės naudojimo valstybinės kontrolės funkciją ir kadastrinių matavimų kontrolės funkciją įgyvendinančios Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos teritorinį skyrių dėl galimo žemės naudojimo pažeidimo konstatavimo teisės aktų nustatyta tvarka;

52.3.2. ar galimas savavališkų statybų konstatavimas, statybų valstybinės priežiūros patikrinimo metu radus statinį, kurio dalis galimai kerta žemės sklypo ribą, neišsprendus klausimo dėl vietinės koordinačių sistemos koordinačių transformavimo į valstybinę koordinačių sistemą (t. y. neįvertinus atitikimo tarp vietinėje ir valstybinėje koordinačių sistemose matuotų žemės sklypų ribų leistiniams nesutapimų dydžiams); ar statybų valstybinės priežiūros patikrinimo pagrindu parengta išvada dėl statybų teisėtumo yra tinkama, neatlikus pirmiau nurodyto vertinimo;

52.3.3. kokiais dokumentais vadovaujantis statybų valstybinės priežiūros patikrinimo metu galimas savavališkos statybos fakto, statinio daliai galimai išeinant už žemės sklypo ribos, konstatavimas, neįvertinus atitikimo tarp vietinėje ir valstybinėje koordinačių sistemose matuotų žemės sklypų ribų leistiniams nesutapimų dydžiams).

52.4. *Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai prie Aplinkos ministerijos* – informuoti, kuo vadovaujantis (kokio konkretaus dokumento pagrindu) buvo nustatyta, kad X priklausančio priestato dalis yra už žemės sklypo, <...>, Marijampolės m., ribos, t. y. valstybinėje žemėje; ar buvo atliktas patikrinimas, kuriame dalyvautų kompetentingas specialistas, atsakingas už žemės naudojimo valstybinę kontrolę, ar buvo teisės aktų nustatyta tvarka išspręstas klausimas dėl vietinėje koordinačių sistemoje pamatuoto žemės sklypo, <...>, Marijampolės m., koordinačių transformavimo į valstybinę koordinačių sistemą).

52.5. *Marijampolės savivaldybės administracijai*:

52.5.1. užtikrinti šioje pažymoje konstatuoto pažeidimo [...] pašalinimą, atliekant Pareiškėjos skunde nurodyto avarinio namo statinių naudojimo priežiūros patikrinimą ir raštu pateikiant X teisės aktų reikalavimus atitinkantį atsakymą į Savivaldybės administracijoje gautus kreipimusis (jei toks atsakymas dar nepateiktas);

52.5.2. užtikrinti, kad Marijampolės savivaldybės administracijoje būtų laikomasi Viešojo administravimo įstatymo bei Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių reikalavimų į prašymą (skundą) pateikti aiškų teisės aktų reikalavimus atitinkantį atsakymą, atsižvelgiant į prašymo (skundo) turinį.

52.6. *Nacionalinei žemės tarnybai prie Žemės ūkio ministerijos* – užtikrinti, kad nagrinėjant NŽT gautus asmenų kreipimusis, būtų įgyvendinami efektyvumo, teisėtumo ir atsakingo valdymo principai.“

*6. Reaguodamos į Seimo kontrolierių pateiktas rekomendacijas institucijos informavo:*

6.1. Ministro Pirmininko pavedimu, informintu Vyriausybės kanclerio 2021 m. birželio 16 d. rezoliucija Nr. S-1934, buvo paprašyta ŽŪM kartu su AM, NŽT ir VTPSI išnagrinėti 2021 m. birželio 8 d. Pažymoje išdėstytas Seimo kontrolierių rekomendacijas ir pateikti suderintą pasiūlymą Pažymoje nurodytais klausimais Seimo kontrolieriams, Pareiškėjai ir Vyriausybės kanceliarijai.

6.2. ŽŪM 2021 m. liepos 5 d. raštu Nr. 3IN-467(8.1E) Seimo kontrolierius informavo:

„[...] Siekiant nustatyti konkrečius žemės sklypų riboženklų koordinacių nesutapimus, atsiradusius perskaičiuojant koordinates iš vietinės koordinacių sistemos į koordinacių sistemą, reikia naudojant tos pačios koordinacių sistemos pagrindo punktus, kurie buvo naudojami pradiniais punktais ankstesniuose kadastriniuose matavimuose, atstatyti žemės sklypų riboženklų padėtis vietovėje, atlikti atstatytų žemės sklypų riboženklų kontrolinius matavimus nuo valstybinio geodezinio pagrindo (GPS 1, 2 ir 3 klasių tinklų) punktų ar nuo LitPOS valstybinėje koordinacių sistemoje. Palyginus žemės sklypų riboženklų koordinates, perskaičiuotas iš vietinės koordinacių sistemos į valstybinę koordinacių sistemą, su tų pačių riboženklų koordinatėmis, nustatytais atlikus kontrolinius matavimus nuo valstybinio geodezinio pagrindo (GPS 1, 2 ir 3 klasių tinklų) punktų ar nuo LitPOS valstybinėje koordinacių sistemoje, galima nustatyti skirtumą tarp žemės sklypų riboženklų koordinacių vietovėje ir Nekilnojamojo turto kadastro žemėlapyje pažymėtų šių žemės sklypų ribų posūkio taškų koordinacių.

Valstybės įmonė Registrų centras apskaičiavo vietinėje ir valstybinėje koordinacių sistemoje matuotų žemės sklypų ribų leistinų nesutapimų dydžius. Nustačius žemės sklypų ribų nesutapimus, viršijančius leistinus nesutapimus, žemės sklypo kadastro duomenys, nustatyti atlikus kadastrinius matavimus nuo vietinio pagrindo punktų, kurių koordinatės nustatytos vietinėje koordinacių sistemoje arba vėliau perskaičiuotos į valstybinę koordinacių sistemą, turi būti tikslinami Nekilnojamojo turto kadastro įstatymo ir Nuostatų nustatyta tvarka.

Taigi, nustatant žemės sklypo, kurio ribų posūkio taškų ir riboženklų koordinatės buvo nustatytos vietinėje koordinacių sistemoje, ribas negali būti naudojamos iš vietinės koordinacių sistemos į valstybinę koordinacių sistemą perskaičiuotos koordinatės, o pirmiau minėtu būdu turi būti atstatomos žemės sklypo ribos vietovėje.

Pažymime, kad, vadovaujantis Nuostatų 13 punktu, žemės sklypo kadastriniai matavimai yra atliekami žemės sklypo savininko ar naudotojo arba jų įgaliotų asmenų iniciatyva ir lėšomis.

Atsakydami į Pažymos 52.2.2 papunktyje pateiktas rekomendacijas, informuojame, kad pagal Žemės naudojimo valstybinės kontrolės nuostatų, patvirtintų [...] Vyriausybės 1994 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. 1244 „Dėl Žemės naudojimo valstybinės kontrolės nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Kontrolės nuostatai), 11.6 papunktį žemės naudojimo valstybinės kontrolės metu be kitų aplinkybių tikrinama, ar žemės sklypuose, vykdant ūkinę ir kitą veiklą, nepažeidžiamos teritorijų planavimo dokumentuose ar žemės valdos projektuose nustatytos žemės sklypų ribos, savavališkai neužimama žemė ir (ar) nenaudojami vandens telkiniai. Pagal Kontrolės nuostatų 3 punktą žemės naudojimo valstybinę kontrolę vykdo NŽT vadovo paskirti NŽT pareigūnai.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ir vykdydami Pažymos 52.2.2 papunktyje nurodytas rekomendacijas, kreipėmės į NŽT su prašymu iš NŽT centrinio padalinio ir NŽT Skyriaus darbuotojų sudaryti komisiją, kuri įvertintų Pažymoje pateiktą informaciją ir vietoje patikrintų Pažymos 52.2.2 papunktyje nurodytas aplinkybes. NŽT pavedėme atlikti Sklypo naudojimo valstybinę kontrolę ir nustatyti, ar Pareiškėjai nuosavybės teise priklausanti gyvenamojo namo priestato dalis patenka į valstybinę žemę; nustačius žemės naudojimo reikalavimų pažeidimus, spręsti klausimą dėl pažeidėjų patraukimo administracinėn atsakomybėn.

Apie prašymo nagrinėjimo rezultatus NŽT pavedėme informuoti Sklypo savininkes, [...] Seimo kontrolierių, Vyriausybės kanceliariją, Aplinkos ministeriją, Savivaldybės administraciją, VTPSI ir ŽŪM.

Atsakydami į Pažymos 52.2.3 papunktyje pateiktas rekomendacijas, informuojame, kad Pažymos nagrinėjimo metu nustatėme, jog UAB „A“ Savivaldybės administracijos užsakymu 2010 m. nustatė Sklypo kadastro duomenis ir parengė šio Sklypo planą M 1:500. Pažymime, kad Sklypo

kadastro duomenų byla, parengta atlikus kadastrinius matavimus, nustatant Sklypo ribų posūkio taškų ir riboženklių koordinatas valstybinėje koordinacių sistemoje, tuomečiam Marijampolės apskrities viršininko administracijos Žemės tvarkymo departamento Marijampolės žemėtvarkos skyriui tikrinti nebuvo pateikta, todėl nėra galimybės įvertinti UAB „A“ 2010 m. parengtos Sklypo kadastro duomenų bylos teisingumo. Minėto Sklypo kadastro duomenys, UAB „A“ 2010 m atlikus kadastrinius matavimus, Nekilnojamojo turto registre ir Nekilnojamojo turto kadastre nebuvo patikslinti.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Pareiškėjos NŽT pateiktame UAB „A“ 2010 m. parengtame Sklypo plane M 1:500 nėra šio Sklypo savininko parašų, taip pat nėra pateiktas koordinacių žiniaraštis, t. y. minėtas planas neatitinka Taisyklių 53.6.5.5 ir 53.1 papunkčių (redakcijos, galiojusios iki 2018 m. vasario 23 d.) ir Nuostatų 37.1 papunkčio reikalavimų.“

6.3. AM 2021 m. birželio 11 d. raštu Nr. (14)-D8(E)-4079 VTPSI buvo persiūstas Pareiškėjos skundas dėl institucijų tarnautojų neveikimo. VTPSI prašyta išnagrinėti keliamus klausimus, apie rezultatus prašant informuoti Pareiškėją, Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos Asmenų aptarnavimo skyrių ir AM.

6.4. VTPSI Vidurio Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamento 2021 m. liepos 8 d. rašte Nr. 2D-11344 ŽŪM rašoma:

„Vykdami [...] Vyriausybės kanceliarijos 2021 m. birželio 16 d. pavedimą Nr. S-1934, teikiame informaciją apie 2021 m. birželio 8 d. Pažymos 52.4 papunktyje pateiktą klausimą.

Statybos patikrinimo metu galiojusios Lietuvos Respublikos statybos įstatymo (toliau – Statybos įstatymas) redakcijos 3 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad statytojo teisė įgyvendinama, kai:

1) statytojas žemės sklypą, kuriame statomas statinys, valdo nuosavybės teise arba valdo ir naudoja kitais Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais pagrindais, šis reikalavimas netaikomas AM nustatytais atvejais, kai nėra suformuoti žemės sklypai (atnaujinant (modernizuojant) pastatus), atliekant statinio kapitalinį ar paprastąjį remontą ir pan.);

2) Statytojas turi statybą leidžiantį dokumentą (kai jis privalomas);

3) Statytojas statinį (jo dalį) valdo nuosavybės teise arba valdo ir naudoja kitais įstatymų nustatytais pagrindais – statinio rekonstravimo ir griovimo atvejais. Statybos įstatymo minėtos redakcijos 2 straipsnio 71 dalyje išdėstyta, kad savavališka statyba – statinio ar jo dalies statyba be galiojančio statybą leidžiančio dokumento arba turint galiojantį statybą leidžiantį dokumentą, tačiau pažeidžiant esminius statinio projekto sprendinius.

Savivaldybės administracija 2011 m. balandžio 18 d. raštu Nr. AS-3969-(5.9) informavo VTPSI, kad formuojant žemės sklypą, <...>, Marijampolės m., paaiškėjo aplinkybė, jog dalis Pareiškėjos statinių pastatyti už Sklypo ribos, bei kad Pareiškėja nesutinka tikslinti nuosavybės teise valdomo Sklypo ribų. Savivaldybė paprašė patikrinti nurodytą situaciją ir įpareigoti statinio savininkus nugriauti statinio dalį, pastatytą už Sklypo ribos. 2011 m. balandžio 24 d. atlikto faktinių duomenų patikrinimo vietoje metu, VTPSI įgaliotas pareigūnas nustatė, kad Pareiškėja Sklype nuosavybės teise valdomame Pareiškėjos ir Y, turėdama 1997 m. individualios B firmos „C“ parengtą ir suderintą statinio projektą „Priestatas prie gyvenamojo namo“, rekonstravo su minėta bendraturte nuosavybės teise valdomą gyvenamosios paskirties vienbutį gyvenamąjį namą (unikalus Nr. <...>).

UAB „A“ topografinio plano pagrindu buvo nustatyta, kad Pareiškėjai priklasančio priestato dalis yra už Sklypo ribos.

Statybos patikrinimo metu galiojusio statybos techninio reglamento STR 1.11.01:2010 „Statybos užbaigimas“ 31 punkte nurodyta, kad neesminiais nukrypimais nuo statybos projekto laikomi nukrypimai dėl matavimo paklaidų, nežymių reljefo pasikeitimų statybos metu, statinio paprastajam remontui priskirtinų darbų įtakos statinio faktiniams rodikliams ir pan. VTPSI įgaliotas pareigūnas nustatė, kad Pareiškėja, rekonstruodama vienbutį gyvenamąjį namą, pažeidė esminius statinio projekto sprendinius: vietoje suprojektuoto 4,5 m pločio bei 5 m ilgio priestato, tuo pažeisdama esminius statinio projekto sprendinius – statinio išorės matmenis. Patikrinimą atlikusiam VTPSI įgaliotam pareigūnui pakako surinktų duomenų savavališkos statybos faktui konstatuoti, nustatyti nukrypimai nuo suprojektuotų išorinių statinio matmenų, todėl kitų viešojo

administravimo subjektų tarnybinės pagalbos nebuvo prašyta. Pažymėtina, kad toks pat pažeidimas būtų konstatuotas net ir tuo atveju, jei statinys nebūtų pastatytas už Sklypo ribos. Tai yra, konstatuotas pažeidimas dėl nukrypimo nuo suprojektuotų išorinių statinio matmenų, bet ne dėl statinio išdėstymo žemės sklype.

Pareiškėjai už esminių statinio projekto sprendinių pažeidimą 2011 m. gegužės 18 d. buvo surašytas savavališkos statybos aktas Nr. SSA-40-110518-00022 bei privalomasis nurodymas pašalinti savavališkos statybos padarinius Nr. REI-40-110518-00036, kuriuo Pareiškėja iki 2011 m. lapkričio 18 d. buvo įpareigota pašalinti savavališkos statybos padarinius.

Duomenų, kad į patikrinimą būtų kviešti kitų viešojo administravimo subjektų atstova, nėra.

Pareiškėja nepasinaudojo Statybos įstatymo jai suteikta teise ir iki privalomojo nurodymo pašalinti savavališkos statybos padarinius įvykdymo termino pabaigos neparengė priestato prie vienbučio gyvenamojo namo, esančio <...>, Marijampolės m., statybos projekto bei negavo statybą leidžiančio dokumento. VTPSI įgaliotas pareigūnas patikrino, ar įvykdytas privalomasis nurodymas. Nustatė, kad privalomasis nurodymas neįvykdytas. VTPSI su ieškiniu pašalinti savavališkos statybos padarinius 2021 m. kovo 23 d. kreipėsi į Marijampolės rajono apylinkės teismą (toliau – Teismas). Teismas, 2012 m. spalio 16 d. sprendimu civilinėje byloje Nr. 2-1583-896/2012 patenkino VTPSI ieškinį. Teismo 2016 m. lapkričio 15 d. sprendimu civilinėje byloje Nr. A2-785-802/2016, kurio rezoliucinė dalis buvo patikslinta 2017 m. balandžio 13 d. Kauno apygardos nutartimi civilinėje byloje Nr. 2A-708-555/2017, Pareiškėjai buvo leista per šešis mėnesius parengti priestato prie vienbučio gyvenamojo namo, esančio <...>, Marijampolės m., projektinę dokumentaciją ir, sumokėjus teisės aktuose numatytą įmoką už savavališkos statybos įteisinimą, gauti statybą leidžiantį dokumentą. Pareiškėja iki šiol nesiėmė jokių veiksmų savavališkos statybos padariniams pašalinti (nenugriovė (neperstatė) prie vienbučio gyvenamojo namo, esančio <...>, Marijampolės m., pristatyto priestato, dėl kurio statybos 2011 m. gegužės 18 d. surašytas savavališko statybos aktas Nr. SSA-40-110518-00022 bei privalomasis nurodymas pašalinti savavališkos statybos padarinius Nr. REI-40-110518-00036, taip pat nepasinaudojo Statybos įstatymo suteikta teise ir neparengė priestato prie vienbučio gyvenamojo namo, esančio <...>, Marijampolės m., statybos projekto bei negavo statybą leidžiančio dokumento.

Pažymėtina, kad VTPSI neįgalota spręsti klausimų dėl vietinės koordinacinių sistemos koordinacinių transformavimo į valstybinę koordinacinių sistemą, dėl žemės sklypo ribų vietoje nustatymo. VTPSI įgaliotas pareigūnas, vadovaudamasis Priežiūros įstatymo 11 straipsnio 4 dalies 2 punktu, patikrina statinio atitiktį esminiams projekto sprendiniams, nurodytiems Statybos įstatyme. Statybos įstatymo 24 straipsnio 3 dalyje išdėstyta, kad statinio projektas rengiamas vadovaujantis žemėtvarkos planavimo dokumentais, nuosavybės teisę ar kitokias teises į žemę (statybos sklypą) patvirtinančiais dokumentais; technine užduotimi; [...]; galiojančiais teisės aktais [...].

Apibendrinami tai, kas išdėstyta, VTPSI įgaliotasis pareigūnas vertina tikrinamą statybą pagal statybos projekto sprendinius, tikrina statinio vietą žemės sklype pagal statybos projekte pateikto žemės sklypo planą. VTPSI pareigūnui tikrinant statybą nenumatyta prievolė vertinti, kokioje koordinacinių sistemoje prengtas žemės sklypo planas. Kilus abejonėms dėl pažeistų žemės sklypo ribų statant statinį, VTPSI gali kreiptis į Vyriausybės įgaliotą instituciją dėl žemės valstybinės patikros.“

6.5. VTPSI 2021 m. liepos 8 d. rašte Nr. 2D-11275 Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai, Seimo kontrolieriams ir AM rašoma:

- *dėl Pažymos 52.3.1 papunktyje pateiktos rekomendacijos:*

„Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo (toliau – Priežiūros įstatymas) 8 straipsnio 1 dalyje nurodyta, jog statybos valstybinę priežiūrą atlieka VTPSI, o šio straipsnio 2 dalyje išdėstytas baigtinis sąrašas funkcijų, kurias VTPSI vykdo statybos priežiūros srityje. Statybos patikrinimo tvarka reglamentuota Priežiūros įstatymo 11 straipsnyje. Minėto straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad į statybos patikrinimus gali būti kviečiami kitų viešojo administravimo subjektų atstovai. Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 2 straipsnio 14 dalyje išdėstyta, kad žemės sklypas – teritorijos dalis, turinti nustatytas ribas, kadastro duomenis



ir įregistruota Nekilnojamojo turto registre. Minėto straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad riboženklis – žemės sklypo ribas vietovėje žymintis ženklas, atitinkantis [...] Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatytą standartą ir teisiškai saugomas įstatymų nustatyta tvarka. VTPSI pareigūnai, tikrindami statybą, nagrinėja statybos teritorijoje galiojančius teritorijų planavimo dokumentus, žemės sklypų planus, tikrina, ar žemės sklypas pažymėtas riboženkliais. Žemės įstatymo 36 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad žemės naudojimo valstybinę kontrolę pagal Vyriausybės 1994 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. 1244 patvirtintus Žemės naudojimo valstybinės kontrolės nuostatus bei NŽT direktoriaus 2014 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1P-(1.3)-499 patvirtintas Žemės naudojimo valstybinės kontrolės organizavimo ir vykdymo, administracinių teisės pažeidimų bylų nagrinėjimo taisyklės organizuoja ir vykdo NŽT. VTPSI pareigūnams vykdant statybos patikrinimą ir neradus žemės sklypo riboženklių, ar kilus pagrįstų įtarimų apie padarytus žemės naudojimo pažeidimus, VTPSI, vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 12 straipsnio 4 bei 8 dalimis bei NŽT ir VTPSI 2017 m. balandžio 12 d. pasirašytu bendradarbiavimo susitarimu Nr. SU-61/1BS-3-(1.11) (2020 m. balandžio 24 d. pakeistas susitarimu Nr. SU-247), gali kreiptis į NŽT atlikti žemės [naudojimo] valstybinę kontrolę ir nustatyti, ar žemę naudojantys asmenys savo veikla nepažeidė žemės naudojimo tvarkos, kurią nustato įstatymai ir Vyriausybės nutarimai“;

- *dėl Pažymos 52.3.2 papunktyje pateiktos rekomendacijos:*

„VTPSI neįgalota spręsti klausimų dėl vietinės koordinacinių sistemos koordinacinių transformavimo į valstybinę koordinacinių sistemą, dėl žemės sklypų vietoje ribų nustatymo. [...] VTPSI įgaliotasis pareigūnas vertina tikrinamą statybą pagal statybos projektų sprendinius, tikrina statinio statybą žemės sklype pagal statybos projekte pateiktą žemės sklypo planą. VTPSI pareigūnui tikrinant statybą, nenumatyta prievolė vertinti, kokioje koordinacinių sistemoje parengtas žemės sklypo planas. Kilus abejonėms dėl vykdančios statinio statybą pažeistų žemės sklypo ribų, VTPSI gali kreiptis į Vyriausybės įgaliotą instituciją dėl žemės valstybinės patikros“;

- *dėl Pažymos 52.3.3 papunktyje pateiktos rekomendacijos:*

„[...] patikrinimo metu savavališkos statybos faktas konstatuojamas, kai nustatomi esminiai nukrypimai nuo statinio statybos projekto arba, kai nustatoma, jog statybos darbai vykdomi be statybą leidžiančio dokumento. Kokioje koordinacinių sistemoje matuotas žemės sklypas, kuriame vykdomi statybos darbai, savavališkos statybos fakto konstatavimui įtakos neturi“;

- *dėl Pažymos 52.4 papunktyje pateiktos rekomendacijos:*

„[...] Statybos patikrinimo metu galiojusio statybos techninio reglamento STR 1.11.01:2010 „Statybos užbaigimas“ 31 punkte nurodyta, kad neesminiais statinio nukrypimais nuo statybos projekto laikomi nukrypimai dėl matavimo paklaidų, nežymių reljefo pasikeitimų statybos metu, statinio paprastajam remontui priskirtinų darbų įtakos statinio faktiniams rodikliams ir pan. VTPSI įgaliotasis pareigūnas nustatė, kad Pareiškėja, rekonstruodama vienbutį gyvenamąjį namą, pažeidė esminius statinio projekto sprendinius: vietoje suprojektuoto 4,5 m pločio bei 5 m ilgio priestato pareiškėja prie vienbučio gyvenamojo namo pristatė 4,65 m pločio bei 8,23 m ilgio priestatą, tuo pažeisdama esminius statinio projekto sprendinius – statinio išorės matmenis. Patikrinimą atlikusiam VTPSI įgaliotam pareigūnui pakako surinktų duomenų savavališkos statybos faktui konstatuoti, nustatyti nukrypimai nuo suprojektuotų išorinių statinio matmenų, todėl kitų viešojo administravimo subjektų tarnybinės pagalbos nebuvo prašyta. Pažymėtina, kad toks pat pažeidimas būtų konstatuotas net ir tuo atveju, jei statinys nebūtų pastatytas už žemės sklypo ribos. Tai yra, konstatuotas pažeidimas dėl nukrypimo nuo suprojektuotų išorinių statinio matmenų, bet ne dėl statinio išdėstymo žemės sklype. [...]“

6.6. Savivaldybės administracijos 2021 m. liepos 9 d. rašte Nr. SA-5988(12.25 E) Vyriausybės kanceliarijai, Seimo kontrolieriams ir Pareiškėjai rašoma:

„Savivaldybės administracija išnagrinėjo Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriaus 2021 m. birželio 8 d. Pažymyje Savivaldybės administracijai Seimo kontrolieriaus pateiktas rekomendacijas, informuojame, kad į X Savivaldybės administracijoje gautus prašymus yra atsakyta taip, kaip tai reglamentuoja Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnis, t. y., viešojo administravimo subjekto, šiuo atveju – Savivaldybės administracijos priimti sprendimai X prašymų atžvilgiu pagrįsti nustatytais objektyviais duomenimis (faktais) ir konkrečiai

nurodytomis atitinkamų teisės aktų normomis Savivaldybės administracijos, kaip viešojo administravimo subjekto, įgalinimų ribose.

[...] Taip pat informuojame, kad žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo paslaugas Savivaldybės administracijoje, remiantis 2021 m. balandžio 6 d. paslaugų viešojo pirkimo–pardavimo sutartimi Nr. AS-105-(5.44.E.), atliks valstybės įmonė Registrų centras. Savivaldybės administracija organizuoja žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projekto rengimą Marijampolės m., <...>, kurio tikslas suformuoti žemės sklypą esamų statinių – gyvenamojo namo, unikalus Nr. <...>, ir ūkinio pastato, unikalus Nr. <...>, eksploatacijai, į kurią bus atkuriamos nuosavybės teisės pretendams. Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektą valstybės įmonė Registrų centras turi atlikti per 7 mėn., pagal sutartyje numatytą darbų atlikimo terminą. Su žemėtvarkos planavimu susiję veiksmai bus atliekami automatizuotai per Žemėtvarkos planavimo dokumentų rengimo informacinę sistemą (toliau – ŽPDRIS), esančią adresu [www.zpdris.lt](http://www.zpdris.lt), kurioje yra galimybė sekti elektroninių paslaugų, teikiamų ŽPDRIS priemonėmis, būsenų pasikeitimą, gauti šių elektroninių paslaugų rezultatus. Paslaugos identifikavimui ŽPDRIS informaciniame sistemoje suteiktas Nr. ZSFP-71078. [...].“

6.7. NŽT 2021 m. liepos 9 d. rašte Nr. 1SS-1062-(5.59 E.) Seimo kontrolieriams, Vyriausybės kanceliarijai ir ŽŪM rašoma:

„[...] Vykdydama Pažymos 52.6 papunktyje pateiktą rekomendaciją – užtikrinti, kad nagrinėjant NŽT gautus asmenų kreipimusis, būtų įgyvendinami efektyvumo, teisėtumo ir atsakingo valdymo principai, NŽT informuoja, kad nuolat siekia ir ateityje sieks, jog asmenų kreipimaisi NŽT būtų nagrinėjami laikantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje įtvirtintų viešojo administravimo principų, teisėtumo reikalavimų ir nepažeidžiant teisės aktų reikalavimų. [...].“

6.8. AM 2021 m. rugpjūčio 4 d. rašte Nr. (14)-D8(E)-5138 „Dėl LR Seimo kontrolieriaus pažymos 2021 m. birželio 8 d. Nr. 4D-2020/1-730“ nurodė neteiksianti pasiūlymų, atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta VTPSI 2021 m. liepos 8 d. rašte Nr. 2D-11275 (žr. pažymos 6.8 punktą), bei į priimtą teismo sprendimą.

6.9. NŽT 2021 m. rugsėjo 13 d. rašte Nr. 1SD-2076-(9.14E.), adresuotame ŽŪM (kopiją teikiant Seimo kontrolieriams, Vyriausybės kanceliarijai, AM, Savivaldybės administracijai, VTPSI, Pareiškėjai ir Y) rašoma:

„[...] Sprendžiant klausimą dėl administracinės atsakomybės Pareiškėjai taikymo pažymėtina ir tai, kad NŽT Skyriaus 2021 m. rugpjūčio 13 d. atlikto žemės naudojimo patikrinimo metu nustatyti iš esmės tie patys faktai dėl gyvenamojo namo priestato dalies, patenkančios į valstybinę žemę, kurie jau buvo vertinti ir VTPSI, ir teismų. Kitų žemės naudojimo tvarkos pažeidimų nebuvo nustatyta. Bendrai vertinant turimą informaciją iš teismuose Pareiškėjos teiktų paaiškinimų, Pažymoje nurodytos informacijos nenustatyta, kad Pareiškėja, atlikdama gyvenamojo namo rekonstrukcijos darbus ir prie gyvenamojo namo pristatydama priestato dalį, būtų tyčia šio priestato dalį pastačiusi už Sklypo ribos, t. y. aiškiai suprasdama ir suvokdama, kad minėti darbai vyko valstybinėje žemėje. Pareiškėjai iki VTPSI 2011 m. faktinių duomenų patikrinimo aplinkybė dėl galimo valstybinės žemės užėmimo statinio (priestato) dalimi net nebuvo žinoma, o ir VTPSI nustačius šią aplinkybę įvairioms institucijoms ir pačiai Pareiškėjai kilo klausimų, susijusių su tuo, kad VTPSI nustatyta statinio (priestato) dalies patekimo į valstybinę žemę aplinkybė yra galimai dėl koordinacinių sistemos skirtumų atsiradęs Sklypo ribų pasikeitimas. Be to, aplinkybių, dėl kurių Pareiškėja vengtų atlaisvinti savavališkai užimtą valstybinę žemę, nenustatyta, kadangi, kaip minėta, šiuo metu vyksta teismai dėl Pareiškėjos prašymo (siekties) įteisinti savavališką statybą.

Nagrinėjamu atveju duomenų, kuriais remiantis tik galima manyti, kad administracinis teisės pažeidimas galėjo būti padarytas, nepakanka išvadoms apie asmens (pareiškėjos) kaltumą padaryti ir administracinei nuobaudai skirti.

Informuojame, kad, atsižvelgiant į nustatytas faktines aplinkybes ir kitus reikšmingus pirmiau išdėstytus faktus, NŽT Skyriaus vedėjas, vadovaudamasis Administracinių nusižengimų kodekso

591 straipsnio 1 punktu, 2021 m. rugsėjo 8 d. priėmė nutarimą nepradėti administracinio nusižengimo bylos teisenos Pareiškėjos atžvilgiu. [...].“

6.10. ŽŪM 2021 m. rugsėjo 20 d. rašte Nr. 3IN-624 (8.1 E ) Seimo kontrolieriams rašoma:

„[...] gavome Ministro Pirmininko pavedimą, informintą Vyriausybės kanclerio 2021 m. birželio 16 d. rezoliucija Nr. S-1934, kuriame prašoma kartu su AM, NŽT ir VTPSI išnagrinėti Pažymą ir pateikti suderintą pasiūlymą Pažymoje nurodytais klausimais Seimo kontrolieriams, Pareiškėjai ir Vyriausybės kanceliarijai.

[...] vykdydami Ministro Pirmininko pavedimą, raštu kreipėmės į NŽT, AM ir VTPSI, prašydami ŽŪM pagal kompetenciją pateikti savo poziciją dėl pasiūlymų Pažymoje nurodytais klausimais. VTPSI savo poziciją dėl pasiūlymų Pažymoje nurodytais klausimais pateikė 2021 m. liepos 8 d. raštu Nr. 2D-11344 „Dėl informacijos pateikimo“, AM – 2021 m. rugpjūčio 4 d. raštu Nr. (14)-D8(E)-5138 „Dėl LR Seimo kontrolieriaus pažymos 2021-06-08 Nr. 4D-2020/1-730“, o NŽT – 2021 m. rugsėjo 13 d. raštu Nr. 1SD-2076-(9.14E.) „Dėl rekomendacijų (pavedimų) vykdymo ir nuomonės (pozicijos) pateikimo“ (toliau – NŽT raštas).

NŽT 2021 m. rugpjūčio 3 d. raštu Nr. 1SS-1190-(5.59 E.) „Dėl rekomendacijų (pavedimo) vykdymo“ ir NŽT raštu informavo ŽŪM apie Sklypo patikrinimo rezultatus.

Pagal NŽT pateiktą informaciją NŽT Skyrius, be kitų asmenų, dalyvaujant Sklypo bendraturtėms, NŽT Geodezijos ir žemės naudojimo kontrolės departamento Žemės naudojimo valstybinės kontrolės skyriaus vyr. specialistui, 2021 m. liepos 28 d. ir 2021 m. rugpjūčio 13 d. atliko žemės naudojimo patikrinimus vietovėje.

Pagal 2021 m. rugpjūčio 16 d. žemės naudojimo patikrinimo akte Nr. 20ŽN-123-(14.20.78), surašytame 2021 m. rugpjūčio 13 d. atlikus žemės sklypo naudojimo patikrinimą vietoje (toliau – Patikrinimo aktas), nurodytą informaciją 2021 m. rugpjūčio 13 d. atlikto žemės naudojimo patikrinimo metu buvo nustatyta, jog Nekilnojamojo turto kadastro žemėlapyje pažymėtos Sklypo ribos atitinka vietinėje koordinacių sistemoje nustatytą žemės sklypo ribų geografinę padėtį ir sutampa su vietovėje esančiomis tvoromis, taip pat minėtame akte nurodyta, kad dalis šiame žemės sklype esančio gyvenamojo namo priestato patenka už tikrinamo žemės sklypo ribos, t. y. į valstybinę žemę. Iš prie Patikrinimo akto pridedamos situacijos (faktinių aplinkybių) schemos duomenų matyti, kad Sklype esančio gyvenamojo namo (priestato) dalis patenka į valstybinę žemę, t. y. vienas šio priestato kampas už žemės sklypo ribos plačiausioje vietoje išsikiša 38 cm, kitas šio priestato kampas – 17 cm (bendrai užimamas 1 kv. m valstybinės žemės plotas).

Kaip nurodyta NŽT rašte, Skyriaus vedėjas, vadovaudamasis Administracinio nusižengimo kodekso 591 straipsnio 1 punktu, priėmė nutarimą nepradėti administracinio nusižengimo bylos teisenos Pareiškėjos atžvilgiu.

Pažymos nagrinėjimo metu nustatėme, kad VTPSI dar 2011 m. faktinių duomenų patikrinimo vietoje metu konstatavo savavališkos statybos Sklype ir dalies statinio (priestato) pastatyto valstybinėje žemėje faktus bei 2011 m. gegužės 18 d. surašė savavališkos statybos aktą Nr. SSA-40-110518-00022. Šiuo aktu Pareiškėja buvo įpareigota pašalinti savavališkos statybos padarinius. Nustačiusi, kad per papildomą terminą savavališkos statybos padariniai nebuvo nepašalinti, VTPSI kreipėsi į teismą. Marijampolės rajono apylinkės teismas 2012 m. spalio 16 d. priėmė sprendimą civilinėje byloje Nr. 2-1583-896/2012, kuriuo tenkino VTPSI ieškinį, t. y. įpareigojo Pareiškėją įstatymų nustatyta tvarka pašalinti savavališkos statybos Sklype padarinius (per 6 (šešis) mėnesius nuo įsiteisėjusio teismo sprendimo dienos išardyti savavališkai perstatytą ar pertvarkytą gyvenamojo namo priestato dalį, kuri pastatyta valstybei priklausančiame žemės sklype, ir sutvarkyti statybvietę).

Pažymime, kad Pareiškėjai teismo sprendimais buvo suteikta ne viena galimybė atidedant teismo sprendimo įvykdymo terminą parengti projektinę dokumentaciją ir įteisinti savavališką statybą. Marijampolės apylinkės teismas 2020 m. kovo 4 d. nutartimi pareiškėjos patikslintą prašymą tenkino ir iki 2020 m. gruodžio 31 d. atidėjo šio teismo 2016 m. lapkričio 15 d. sprendimo, priimto civilinėje byloje Nr. A2-785-802/2016, kurio rezoliucinė dalis buvo patikslinta Kauno apygardos teismo 2017 m. balandžio 13 d. nutartimi, vykdymą dalyje, kuria Pareiškėja įpareigota per 6 (šešis) mėnesius nuo sprendimo įsiteisėjimo dienos parengti projektinę dokumentaciją

savavališkai pastatytam gyvenamojo namo priestatui, esančiam <...>, Marijampolėje, ir sumokėjus teisės aktuose nustatytą įmoką už savavališkos statybos įteisinimą, gauti statybą leidžiantį dokumentą.

Kauno apygardos teismas 2020 m. gegužės 12 d. nutartimi, priimta civilinėje byloje Nr. 2S-866-638/2020, Marijampolės apylinkės teismo 2020 m. kovo 4 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 2VP-179-985/2020 panaikino ir išsprendė klausimą iš esmės – Pareiškėjos prašymo dėl Marijampolės apylinkės teismo 2016 m. lapkričio 15 d. sprendimo vykdymo atidėjimo netenkino. Kauno apygardos teismo 2020 m. gegužės 12 d. nutarties konstatuojamojoje dalyje pažymėta, kad „Nagrinėjamu atveju svarbi aplinkybė (kriterijus) vertinant, ar yra pagrindas atidėti (pratęsti) teismo sprendimo vykdymą dar papildomam terminui, yra ta, kad Pareiškėja turėjo tikėtinai teismui pagrįsti, jog prašomas terminas yra realus ir protingas, jog teismo sprendimas (savavališkos statybos įteisinimas) iki minėto termino tikrai bus įvykdytas, ir nesikartos dabartinė situacija (kai jau du kartus buvo atidėtas nurodyto teismo sprendimo vykdymo terminas, tačiau nebuvo pasiektas teismo sprendimo vykdymo atidėjimo tikslas, t. y. teismo sprendimas iki šiol nėra įvykdytas). Dar kartą teismui taikyti tokią priemonę, suteikiant dar vieną terminą, reikštų pažeidimo nepašalinimą ilgą laiką, jo toleravimą ir garantijų, kad teisės aktų nustatyta tvarka nepašalinęs neteisėtos statybos padarinių per jau kartą nustatytą papildomą terminą asmuo tikrai atliktų šiuos veiksmus per dar vieną pakartotinai nustatytą terminą, nebuvimą“, taip pat konstatuota, kad „Pareiškėja vykdyti teismo sprendimą (atlikti reikiamus veiksmus savavališkos statybos įteisinimui) galėjo nuo 2016 m. lapkričio 15 d. dienos, kai sužinojo apie teismo sprendimu jai nustatytą terminą pašalinti (įteisinti) savavališkos statybos padarinius. Todėl konstatuotina, jog Pareiškėja turėjo visas galimybes įteisinti savavališką statybą“.

Atsakydami į Ministro Pirmininko pavedime, įformintame Vyriausybės kanclerio 2021 m. birželio 16 d. rezoliucija Nr. S-1934, pateiktą prašymą pateikti suderintą pasiūlymą Pažymoje nurodytais klausimais Seimo kontrolieriams, Pareiškėjai ir Vyriausybės kanceliarijai, pažymime, kad Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 18 straipsnio nuostatos numato, kad įsiteisėjęs teismo sprendimas yra privalomas valstybės ar savivaldybių institucijoms, tarnautojams ar pareigūnams, fiziniams bei juridiniams asmenims ir turi būti vykdomas visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

Įvertinus išdėstytą informaciją, darytina išvada, kad užimtos gyvenamojo namo priestato dalimi valstybinės žemės atlaisvinimo klausimas buvo sprendžiamas ir išspręstas pirmiau minėtuose teismuose, nagrinėjant VTPSI 2011 m. gegužės 18 d. surašyto savavališkos statybos akto Nr. SSA-40-110518-00022, kuriuo Pareiškėja buvo įpareigota pašalinti savavališkos statybos padarinius, teisėtumą. ŽŪM pavedimu 2021 m. liepos 28 d. ir 2021 m. rugpjūčio 13 d. atlikus žemės naudojimo patikrinimus vietovėje naujų aplinkybių, susijusių su Pareiškėjai nuosavybės teise priklausančio gyvenamojo namo priestato dalies buvimu už Sklypo ribos, nebuvo nustatyta. [...].“

6.11. Seimo kontrolierius 2021 m. lapkričio 25 d. raštu Nr. 4D-2021/1-1182/3D-2676 kreipėsi į AM, prašydamas paaiškinti, kokiais atvejais AM yra vadovaujamosi Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatų 7.2 punktu (žr. pažymos 19 punktą), ar šio punkto nuostatomis neturėtų būti vadovaujamosi, teikiant atsakymą į 2021 m. birželio 8 d. Pažymos 52.3.1-52.3.3 punktuose pateiktas Seimo kontrolierių rekomendacijas (žr. pažymos 5 punktą), kuriose prašoma suteikti bendro pobūdžio informaciją, formuojant valstybės politiką statybos ir jos priežiūros srityje, koordinuojant ir kontroliuojant ją.

6.12. AM 2022 m. gegužės 2 d. rašte Nr. (14)-D8(E)-2337 Seimo kontrolierei rašoma:

„[...] Manome, kad statybų valstybinės priežiūros patikrinimo metu sprendžiant klausimus, susijusius su statinio, galimai kertančio žemės sklypo (kai sklypo koordinatės nustatytos tik vietinėje koordinacinių sistemoje) ribą, statybos teisėtumo vertinimu, turi būti kreipiamasi į NŽT, atsakingą instituciją, dėl galimo žemės naudojimo pažeidimo konstatavimo teisės aktų nustatyta tvarka.

[...] VTPSI įgaliotasis pareigūnas vertina tikrinamą statybą pagal statybos projekto sprendinius, tikrina statinio statybą žemės sklype pagal statybos projekte pateikto žemės sklypo planą. VTPSI pareigūnui tikrinant statybą nenumatyta prievolė vertinti, kokioje koordinacinių

sistemoje parengtas žemės sklypo planas. Kilus abejonėms dėl vykdančios statinio statybą pažeistų žemės sklypo ribų, VTPSI gali kreiptis į Vyriausybės įgaliotą instituciją dėl žemės valstybinės patikros.

[...] manome, kad patikrinimo metu savavališkos statybos faktas konstatuojamas, kai nustatomi esminiai nukrypimai nuo statinio statybos projekto arba kai nustatoma, kad statybos darbai vykdomi be statybą leidžiančio dokumento. Kokioje koordinacinių sistemoje matuotas žemės sklypas, kuriame vykdomi statybos darbai, savavališkos statybos fakto konstatavimui įtakos neturi. [...].“

7. NŽT 2021 m. spalio 12 d. rašte Nr. 1SS-1559-(5.59 E.) Pareiškėjai rašoma:

„NŽT gavo Jūsų 2021 m. rugsėjo 19 d. skundą dėl NŽT teikto atsakymo ir žemės naudojimo patikrinimo akto panaikinimo. Paminėtina, kad [...] Prezidento kanceliarija 2021 m. balandžio 21 d. raštu Nr. (1D-4376)-2D-5062 „Dėl X kreipimosi“ persiuntė NŽT pagal kompetenciją išnagrinėti analogiško turinio Jūsų skundą.

Skunde nurodydama, kad „2021 m. liepos 19 d. NŽT raštu Nr. 3IN-466 (8.1 E) informavo, jog vykdė 2021 m. birželio 8 d. Pažymyje ir sprendime nurodytas užduotis, taip pat pažymėdama „Toku būdu nevykdant paminėtų Seimo kontrolės uždavinių NŽT vengia spręsti susidariusią situaciją. Atsižvelgiant į aukščiau paminėtus faktus, NŽT atsakymas dėl rekomendacijų (pavedimo) vykdymo yra klaidingas ir neatitinka realių faktų ir negali būti teikiamas ir priimamas už teisingą informaciją suinteresuotiems šalims [...], prašote „panaikinti 2021 m. liepos 19 d. NŽT raštą Nr. 3IN-466 (8.1 E) [...]“.

Atkreipiame dėmesį, kad valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų, įmonių, valstybės įgaliotų asmenų oficialiųjų dokumentų tvarkymo ir apskaitos bei dokumentų valdymo sistemų funkcijų ir metaduomenų valdymo bendruosius reikalavimus nustato Dokumentų tvarkymo ir apskaitos taisyklės, patvirtintos Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2011 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. V118 „Dėl Dokumentų tvarkymo ir apskaitos taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės). Šių Taisyklių 3.2 ir 3.6 papunkčiuose nurodyta, kad byla – pagal tam tikrus požymius susistemintų dokumentų ir (ar) su jais susijusios informacijos rinkinys, dokumentų registras – dokumentų įtraukimo į apskaitą dokumentas. Taip pat Taisyklių 4.3.1 papunktyje numatyta, kad, jei dokumentus numatoma sisteminti pagal bylas, sudaromas bylų dokumentacijos planas.

Pažymime, kad Jūsų skunde minimas dokumentas (raštas) „Nr. 3IN-466 (8.1 E)“ parengtas ne NŽT, kadangi tokio dokumento registro, jo identifikavimo žymens (3IN) ir bylos indekso (8.1 E) NŽT siunčiamų dokumentų registre ir bylų dokumentacijos plane nėra.

Iš turimų duomenų matyti, kad Jūs reiškiate nepasitenkinimą dėl ŽŪM 2021 m. liepos 5 d. parengto rašto Nr. 3IN-466 (8.1 E) „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių rekomendacijų įgyvendinimo“, kuris adresuotas NŽT (kopija pateikta [...] Seimo kontrolieriams Augustinui Normantui ir Mildai Vainiutei ir Vyriausybės kanceliarijai) ir kuriame prašoma NŽT, atsižvelgiant į 2021 m. birželio 8 d. Pažymos 52.2.2 papunktyje pateiktą rekomendaciją, patikrinti Sklypo žemės naudojimą vietoje ir nustatyti, ar šiame žemės sklype esančio Jums nuosavybės teise priklausančio gyvenamojo namo priestato dalis patenka į valstybinę žemę.

Pažymime: NŽT neturi teisės aiškinti ar vertinti kitų viešojo administravimo subjektų (šiuo nagrinėjamu atveju – ŽŪM) parengtų raštų turinio, atliktų veiksmų (ar priimtų sprendimų) pagrįstumo. Kaip matyti, Jūsų 2021 m. rugsėjo 19 d. skundas taip pat adresuotas ir ŽŪM, kuri pagal kompetenciją atsakys į Jūsų nusiskundimus, susijusius su dokumente (rašte) „Nr. 3IN-466 (8.1 E)“ pateikta informacija.

Skunde teigiate, kad „2021 m. liepos 28 d. iš surašyto akto nėra galimybės nustatyti ar man priklausančias statinys išsikiša į valstybinę žemę, atkreiptinas dėmesys, jog 2021 m. liepos 28 d. žemės sklypo patikrinimo metu buvo klaidingai nustatyta faktinė situacija ir išvada, patikrinimo akte teigiama „Nustatyta, kad dalis priestato prie gyvenamojo namo (apie 38 cm) pastatyta už tikrinamo žemės sklypo ribos, besiribojančios su valstybine žeme, esančia Marijampolėje, <...>“, nors patikrinimo metu NŽT atstovai informavo ir konstatavo, kad žemės patikrinimo metu užduotis

yra patikrinti sklypo ribų atitikimą tarp vietinės ir LKS-94 koordinacių sistemų ir jiems nėra įdomi pastato matmenys ir lokacija sklype“.

Kaip jau minėjome, ŽŪM, atsižvelgdama į Pažymos 52.2.2 papunktyje pateiktą rekomendaciją, 2021 m. liepos 5 d. rašte Nr. 3IN-466 (8.1 E) „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių rekomendacijų įgyvendinimo“ NŽT nurodė patikrinti Sklypo žemės naudojimą vietoje, ir nustatyti, ar Jums nuosavybės teise priklausanti gyvenamojo namo priestato dalis patenka į valstybinę žemę. Tai reiškia, kad siekdamas įvertinti, ar minėto gyvenamojo namo dalis patenka už Sklypo ribų, ar ne, NŽT Skyrius, 2021 m. liepos 28 d. atlikdamas Sklypo neplaninį žemės naudojimo patikrinimą, privalėjo ne tik patikrinti minėto žemės sklypo ribas, bet ir šiame žemės sklype esančio gyvenamojo namo (priestato) kampų koordinatas.

Dėl, Jūsų teigimu, klaidingai 2021 m. liepos 28 d. patikrinimo akte NŽT Skyriaus padarytos išvados, kad dalis priestato prie gyvenamojo namo (apie 38 cm) pastatyta už tikrinamo žemės sklypo ribos, pažymime, kad NŽT 2021 m. rugpjūčio 3 d. rašte Nr. 1SS-1190-(5.59 E.) „Dėl rekomendacijų (pavedimų) vykdymo“, adresuotame ŽŪM (šio rašto kopija pateikta ir Jums), paaiškinta, kad šią išvadą NŽT Skyrius 2021 m. liepos 28 d. patikrinimo akte padarė atsižvelgdamas į tai, jog patikrinimo metu buvo nustatyta, kad Sklypo ribų koordinatės vietinėje ir valstybinėje koordinacių sistemose sutampa, bei remdamasis 2010 m. UAB „A“ parengto šio žemės sklypo plano duomenimis, pagal kuriuos gyvenamojo namo priestato dalis (38 cm) patenka už žemės sklypo ribų. Kadangi šio patikrinimo turėjo būti vertinama ne tik tai, ar vietinėje koordinacių sistemoje pamatuoto Sklypo ribos sutampa (nesutampa) su valstybinės koordinacių sistemos duomenimis, bet ir patikrinama, ar minėtame 2010 m. UAB „A“ parengto žemės sklypo plane teisingai koordinuota gyvenamojo namo (priestato), galimai patenkančio į greta esantį žemės sklypą, dalis, NŽT Skyrius 2021 m. rugpjūčio 13 d. suorganizavo pakartotinį Sklypo naudojimo patikrinimą.

2021 m. liepos 28 d. patikrinimo akte pateikėte pastabą, kad „[...] Taip pat matavimams nebuvo naudota sertifikuota liniuotė ir nebuvo pateiktas inventorizacijos numeris“. Pažymėtina tai, kad Žemės naudojimo valstybinės kontrolės organizavimo ir vykdymo, administracinių nusižengimų teisenos NŽT taisyklių, patvirtintų NŽT direktoriaus 2014 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1P-(1.3.)-499 „Dėl Žemės naudojimo valstybinės kontrolės organizavimo ir vykdymo, administracinių nusižengimų teisenos Nacionalinėje žemės tarnyboje prie Žemės ūkio ministerijos taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Kontrolės taisyklės), 28 punkte reglamentuoti NŽT pareigūnų veiksmai, kurie turi būti atlikti vykdant žemės naudojimo patikrinimą, t. y. žemės naudojimo valstybinės kontrolės pareigūnas žemės naudojimo patikrinimo metu vizualiai apžiūri tikrinamą objektą ir atlieka fotofiksaciją; techninėmis priemonėmis nustato tikrinamo objekto privatizavimo (suformavimo) dokumentuose nurodytų ribų atitiktį faktiškai naudojamoms riboms. Jeigu tikrinamas valstybinės žemės plotas, nesuformuotas atskiru žemės sklypu (taip pat ir bendro naudojimo kelias, kuriuo užimtas žemės plotas, nesuformuotas atskiru žemės sklypu), techninėmis priemonėmis nustato su šiuo žemės plotu besiribojančių žemės sklypų privatizavimo (suformavimo) dokumentuose nurodytas ribas ir faktiškai naudojamo valstybinės žemės ploto ribas.

Žemės naudojimo valstybinei kontrolei atlikti naudojama tokia techninė įranga, kurios pagalba galima (būtina) atlikti pirmiau minėtose Kontrolės taisyklių nuostatose nurodytus veiksmus. Iš 2021 m. liepos 28 d. žemės naudojimo patikrinimo akte Nr. 20ŽN-108-(14.20.78.) nurodytų duomenų matyti, kad minėto patikrinimo metu buvo naudotos šios techninės priemonės: fotoaparatas „Nikon Coolpix B500“ ir globalinės padėties nustatymo sistemos (GPS) imtuvas Spektra SP60. NŽT Skyrius papildomai pateikė informaciją, kad, 2021 m. liepos 28 d. atliekant žemės sklypo (kadastro Nr. <...>) naudojimo patikrinimą, buvo naudota nivelyro Topcon AT-G7n komplekte esanti liniuotė (inventorinis Nr. 120542000004).

Informuojame, kad Lietuvos Respublikos metrologijos įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad teisinio metrologinio reglamentavimo objektai yra matavimo priemonės, priskirtos teisinio metrologinio reglamentavimo sritims, nurodytoms šio įstatymo 16 straipsnio 1 dalyje. Vadovaujantis Metrologijos įstatymo 16 straipsnio 1 ir 2 dalimis, teisinis metrologinis reglamentavimas taikomas matavimo priemonėms, kai nuo matavimo rezultatų priklauso

baudžiamosiose, administracinių nusižengimų ar civilinėse bylose skiriamos baudos arba turtinės žalos atlyginimo dydis. Teisinio metrologinio reglamentavimo sritims priskirtų matavimo priemonių grupių sąrašą tvirtina už metrologijos sritį atsakingas ministras.

Teisinei metrologijai priskirtų matavimo priemonių grupių ir laiko intervalų tarp periodinių patikrų sąrašo, patvirtinto Ūkio ministro 2014 m. rugpjūčio 1 d. įsakymu Nr. 4-523 „Teisinei metrologijai priskirtų matavimo priemonių grupių ir laiko intervalų tarp periodinių patikrų sąrašo patvirtinimo“, 1.2 papunktyje reglamentuota, kad Teisinio metrologinio reglamentavimo sričiai yra priskiriami ilgio matai, naudojami medienos ir žemės naudmenų matavimams atlikti (išskyrus matavimo priemones, naudojančias globalinės padėties nustatymo sistemos (GPS) imtuvus). Taip pat šio sąrašo 1.5 papunktyje nurodyta, kad Teisinio metrologinio reglamentavimo sričiai yra priskiriami tolimačiai, nivelyrai, teodolitai ir tacheometrai.

Pažymėtina, kad NŽT Skyriui 2021 m. liepos 28 d. atliekant Sklypo naudojimo patikrinimą nebuvo naudojamas pats nivelyras Topcon AT-G7n, kuriam, pagal pirmiau nurodytus teisės aktų reikalavimus, metrologinė patikra turi būti atliekama. Kaip minėta, 2021 m. liepos 28 d. atlikto Sklypo naudojimo patikrinimo metu naudotas GPS imtuvas Spektra SP60, kuris taip pat naudotas 2021 m. rugpjūčio 13 d. atliekant pakartotinį šio žemės sklypo patikrinimą, ir būtent remiantis šiuo matavimo prietaisu – GPS imtuvu, užfiksuotomis žemės sklypo ribų posūkio taškų, statinių ir kitų situacijos elementų (tvoros) koordinatinių duomenimis, padarytos galutinės išvados dėl šiame žemės sklype esančios gyvenamojo namo priestato dalies patekimo į valstybinę žemę. Pažymime, kad NŽT Skyriaus naudojamam GPS imtuvui Spectra SP60 metrologinė patikra neatliekama, nesant teisės aktuose įtvirtintos pareigos tai atlikti.

Informuojame, kad, esant abejonėms dėl pirmiau minėtų Sklypo naudojimo patikrinimo metu naudotų matavimo priemonių, Jūs turite teisę kreiptis į bet kurią matininko kvalifikacijos pažymėjimą turintį asmenį, kuris gali atlikti tokius darbus (pažymėti / nustatyti Jums priklausančio žemės sklypo ribos posūkio taškų koordinates ir pan.). Matininkų sąrašas skelbiamas NŽT tinklalapyje [www.nzt.lt](http://www.nzt.lt).

Sutiktina su Jūsų skunde pateiktu pastebėjimu, kad „[...] jeigu 2021 m. liepos 28 d. patikrinimo metu būtų tinkamai atlikti matavimai ir tinkamai suformuotas faktinės situacijos aprašymas, nebūtų reikėję papildomai atlikti 2021 m. rugpjūčio 13 d. pakartotinius žemės matavimus [...]“. NŽT atsiprašo dėl nevisapusiškai atliktų veiksmų, susijusių su 2021 m. liepos 28 d. atliktu žemės naudojimo patikrinimu bei Jums sukeltų nepatogumų.

Atsakydami į Jūsų nusiskundimus, kad iki šiol negavote 2021 m. liepos 28 d. atlikto Sklypo naudojimo patikrinimo akto, informuojame, kad iš turimų duomenų matyti, kad NŽT Skyrius 2021 m. rugsėjo 13 d. raštu Nr. 20SD-5606-(14.20.104.) „Dėl atliktų žemės naudojimo patikrinimų ir nutarimo nepradėti administracinio nusižengimo bylos teiseną“ Jums pateikė 2021 m. liepos 28 d. žemės naudojimo patikrinimo akto Nr. 20ŽN-108-(14.20.78.) ir 2021 m. rugpjūčio 13 d. žemės naudojimo patikrinimo akto Nr. 20ŽN-123-(14.20.78.) kopijas, taip pat NŽT Skyriaus vedėjo 2021 m. rugsėjo 8 d. priimtą nutarimą nepradėti administracinio nusižengimo bylos teisenos Jūsų atžvilgiu.

Dėl reikalavimo panaikinti (pripažinti negaliojančiu) 2021 m. liepos 28 d. žemės naudojimo patikrinimo aktą Nr. 20ŽN-108-(14.20.78.) dėl šiame akte nurodytos, kaip teigiate, klaidingos informacijos, pažymime, kad, vykdant žemės naudojimo valstybinę kontrolę, žemės naudojimo patikrinimo aktuose yra fiksuojami objektyvios tikrovės vaizdai, aprašoma esama situacija bei atliekama fotofiksacija. Todėl žemės naudojimo patikrinimo aktuose nurodyta informacija negali būti vertinama kaip pažeidimo konstatavimas.

Atkreiptinas dėmesys, kad, remiantis nuoseklia Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktika, institucijų surašyti patikrinimo aktai, kuriuose konstatuojamos faktinės aplinkybės, nėra savarankiški administraciniai aktai, darantys įtaką asmenų teisėms ar įstatymų saugomiems interesams ir negali būti ginčo dalyku (LVAT 2011 m. spalio 21 d. nutartis a. b. Nr. AS492-763/2011; LVAT 2012 m. birželio 15 d. nutartis a. b. Nr. AS602-373/2012; LVAT 2013 m. gegužės 30 d. nutartis a. b. A520-480/2013). Pažymėtina, kad Jūsų ginčijamas 2021 m. liepos 28 d. žemės naudojimo patikrinimo aktas Nr. 20ŽN-108-(14.20.78.) nėra individualus administracinis

aktas, kuris galėtų sukelti Jums teisinės pasekmes (t. y. pakeisti Jūsų pareigų ar teisių apimtį arba, kitaip tariant, įpareigoti Jus veikti vienu ar kitu būdu arba įpareigoti Jus atlikti vieną ar kitą veiksmą). Pabrėžtina, kad individualus administracinis aktas pagal Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 9 dalies nuostatas – tai vienkartinis teisės taikymo aktas, skirtas konkrečiam asmeniui.

Be to, LVAT savo praktikoje yra ne kartą pabrėžęs, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo normomis, administraciniams teismams priskirta nagrinėti administracines bylas dėl viešojo administravimo subjektų priimtų teisės aktų, taip pat veiksmų (neveikimo), darančių įtaką asmenų teisėms ar įstatymų saugomiems interesams, teisėtumo. Kai skundžiamas aktas ar veiksmas akivaizdžiai jokių teisinių pasekmių nesukelia, jis negali būti ginčo administraciniame teisme objektas. Nagrinėdamas skundus dėl teisinių pasekmių, negalinčių sukelti ir nesukeliančių aktų ar veiksmų, teismas asmens teisių apginti negalėtų, nes net ir patenkinus skundą, asmens teisių ir pareigų apimtis (jo teisių ir pareigų bei įstatymo saugomų interesų gynimo požiūriu) nepasikeistų, o pats procesas būtų iš esmės betikslis (pvz.: LVAT 2008 m. rugsėjo 25 d. nutartis a. b. Nr. AS525-540/2008; 2009 m. liepos 10 d. nutartis a. b. Nr. AS146-391/2009; LVAT 2010 m. balandžio 6 d. nutartis a. b. Nr. AS822-172/2010; LVAT 2010 m. spalio 22 d. nutartis a. b. Nr. AS143-560/2010; LVAT 2014 m. gegužės 21 d. nutartis a. b. Nr. AS502-486/2014). Dėl šios priežasties administraciniuose teismuose nenagrinėjami rekomendacinio, informacinio, konstatuojamojo pobūdžio bei tarpiniai (procedūriniai) viešojo administravimo subjektų priimti teisės aktai (LVAT 2011 m. rugsėjo 23 d. nutartis a. b. Nr. AS858-671/2011; LVAT 2011 m. gruodžio 2 d. nutartis a. b. Nr. AS822-727/2011; LVAT 2013 m. sausio 23 d. nutartis a. b. Nr. AS525-29/2013; LVAT 2015 m. spalio 14 d. nutartis a. b. Nr. AS-1193-552/2015, LVAT 2017 m. kovo 22 d. nutartis a. b. Nr. eAS-292-146/2017).

Apibendrinami tai, kas išdėstyta, paaiškiname, kad NŽT neturi teisės (galimybės) panaikinti Jūsų ginčijamo 2021 m. liepos 28 d. žemės naudojimo patikrinimo akto Nr. 20ZN108-(14.20.78.).

NŽT priimti sprendimai, kurie asmeniui sukuria teises ir pareigas (išskyrus informacinio pobūdžio raštus), per vieną mėnesį gali būti skundžiami Lietuvos administracinių ginčų komisijai (adresas – Vilniaus g. 27, Vilnius) arba Vilniaus apygardos administraciniam teismui (adresas – Žygimantų g. 2, Vilnius).“

8. NŽT 2021 m. gruodžio 9 d. rašte Nr. 1SD-3892-(9.14 E.) Seimo kontrolieriui rašoma:

„[...] ŽŪM, atsižvelgdama į Ministro Pirmininko pavedimą, įformintą Vyriausybės kanclerio 2021 m. birželio 16 d. rezoliucija Nr. S-1934, kuriuo buvo pavesta kartu su AM, NŽT ir VTPSI išnagrinėti Pažymą ir pateikti suderintą pasiūlymą Pažymoje nurodytais klausimais, 2021 m. liepos 19 d. raštu Nr. 3IN-488 (8.1 E ) „Dėl pavedimo vykdymo“ pakartotinai kreipėsi į NŽT, taip pat ir kitas institucijas, prašydama šių institucijų įvertinus patikrinimo vietovėje rezultatus ŽŪM pagal kompetenciją pateikti savo poziciją dėl pasiūlymų Pažymoje nurodytais klausimais.

Vykdam pirmiau minėtuose ŽŪM 2021 m. liepos 5 d. ir 2021 m. liepos 19 d. raštuose duotus nurodymus NŽT Skyriaus vedėjo 2021 m. liepos 14 d. priimtu sprendimu Nr. 20ŽNS-23-(14.20.144) „Dėl neplaninio žemės naudojimo patikrinimo atlikimo“ nutarta 2021 m. liepos 28 d. atlikti Sklypo neplaninį žemės naudojimo patikrinimą, vykdam žemės naudojimo valstybinę kontrolę. Po 2021 m. liepos 28 d. atlikto Sklypo patikrinimo paaiškėjus, kad siekiant įvykdyti ŽŪM 2021 m. liepos 5 d. rašte duotą nurodymą „ar X nuosavybės teise priklausanti gyvenamojo namo priestato dalis patenka į valstybinę žemę“, šio patikrinimo metu privalėjo būti vertinta ne tik tai, ar vietinėje koordinacinių sistemoje pamatuoto šio Žemės sklypo ribos sutampa (nesutampa) su valstybinės koordinacinių sistemos duomenimis, bet ir faktiškai įvertintos šiame Žemės sklype esančio gyvenamojo namo (priestato) kampų koordinatės. Atsižvelgiant į tai, NŽT Skyriaus vedėjui 2021 m. liepos 29 d. priėmus sprendimą Nr. 20ŽNS-35-(14.20.144) „Dėl neplaninio žemės naudojimo patikrinimo atlikimo“ 2021 m. rugpjūčio 13 d. atliktas pakartotinis Žemės sklypo naudojimo patikrinimas vietoje, kurio metu patikrinus Žemės sklype esančio gyvenamojo namo (priestato) kampų koordinates, nustatyta, kad dalis šio gyvenamojo namo priestato patenka už tikrinamo žemės sklypo ribos, t. y. į valstybinę žemę.



Apibendrinta informacija ir NŽT nuomonė (pozicija) vykdamas ŽŪM nurodymus ir įgyvendinant Pažymos 52.2.2 papunktyje pateiktą rekomendaciją, ŽŪM (kopija Seimo kontrolieriams, Vyriausybės kanceliarijai, AM, Savivaldybės administracijai, VTPSI, Pareiškėjai) pateikta NŽT 2021 m. rugsėjo 13 d. raštu Nr. 1SD-2076-(9.14 E.) „Dėl rekomendacijų (pavedimų) vykdymo ir nuomonės (pozicijos) pateikimo“. Paminėtina tai, kad ŽŪM, pritardama NŽT minėtame rašte pateiktai nuomonei (pozicijai), atsakymą į Pažymos 52.2.2 papunktyje nurodytą rekomendaciją (kartu ir į kitas Pažymos 52.2.1 ir 52.2.3 papunkčiuose ŽŪM nurodytas rekomendacijas) pateikė 2021 m. rugsėjo 20 d. rašte Nr. 3IN-624 (8.1 E) „Dėl rekomendacijų ir pavedimo vykdymo“, adresuotame Pareiškėjai, Seimo kontrolieriams ir Vyriausybės kanceliarijai (kopija [...] Prezidento kanceliarijai, NŽT, AM, VTPSI).

[...] Sutiktina su Pareiškėjos nuogastavimais, nurodytais (cituojamais) Jūsų Rašto 2 punkte „tinkamai atlikus 2021 m. liepos 28 d. patikrinimą, nebūtų atsiradęs poreikis atlikti pakartotinius 2021 m. rugpjūčio 13 d. Sklypo matavimus“. Tačiau pažymėtina, kad tapatūs ir kiti Jūsų Rašto 2 punkte minimi Pareiškėjos nusiskundimai NŽT buvo nagrinėjami pagal Pareiškėjos 2021 m. rugsėjo 19 d. gautą skundą ir į juos Pareiškėjai atsakyta NŽT 2021 m. spalio 12 d. raštu Nr. 1SS-1559-(5.59 E.) „Dėl skundo išnagrinėjimo“, kuriame kartu pateiktas NŽT atsiprašymas dėl nevisapusiškai atliktų NŽT veiksmų, susijusių su 2021 m. liepos 28 d. atliktu žemės naudojimo patikrinimu bei Pareiškėjai sukeltų nepatogumų.

[...] informuojame, kad NŽT Skyriaus registruotą pašto siunta (suteiktas registracijos Nr. RS171922646LT) siunčiamu NŽT Skyriaus 2021 m. rugsėjo 13 d. raštu Nr. 20SD-5606-(14.20.104.) „Dėl atliktų žemės naudojimo patikrinimų ir nutarimo nepradėti administracinio nusižengimo bylos teiseną“ Pareiškėjai pateiktos 2021 m. liepos 28 d. žemės naudojimo patikrinimo akto Nr. 20ŽN-108-(14.20.78.), 2021 m. rugpjūčio 13 d. žemės naudojimo patikrinimo akto Nr. 20ŽN-123-(14.20.78.) ir 2021 m. rugsėjo 8 d. priimto nutarimo nutraukti (nepradėti) administracinio nusižengimo bylos teisenos Pareiškėjos atžvilgiu kopijos. Iš NŽT Skyriaus pateiktų duomenų bei patikrinus AB Lietuvos pašto interneto svetainėje ([www.post.lt](http://www.post.lt)) detalią siuntos (NŽT Skyriaus rašto 2021 m. rugsėjo 13 d.), kuriai suteiktas registracijos Nr. RS171922646LT, informaciją nustatyta, kad 2021 m. rugsėjo 17 d. Pareiškėja kviesta atvykti į pašta atsiiinti siuntos, tačiau minėtos siuntos (Skyriaus rašto) iš pašto Pareiškėja neatsiėmė ir ši siunta 2021 m. lapkričio 9 d. gražinta siuntėjui, t. y. NŽT Skyriui. [...].“

9. VTPSI 2021 m. gruodžio 22 d. rašte Nr. 2D-22252 Seimo kontrolierei rašoma:

„[...] AM 2021 m. liepos 26 d. raštu Nr. (14)-D8(E)-4931 VTPSI persiuntė Pareiškėjos [...] Prezidentui adresuotą skundą. VTPSI į skundą Pareiškėjai pateikė 2021 m. rugpjūčio 27 d. atsakymą reg. Nr. 2D-14416 ir 2021 m. rugsėjo 9 d. atsakymą reg. Nr. 2D-15196.

[...] Informuojame, kad 2011 m. gegužės 11 d. VTPSI su NŽT dar nebuvo pasirašiusios bendradarbiavimo susitarimo.

[...]

Savivaldybės administracija 2011 m. balandžio 18 d. raštu Nr. AS-3969-(5.9) informavo VTPSI, kad, atliekant žemės sklypo <...>, Marijampolės m. kadastrinius matavimus, paaiškėjo aplinkybė, jog dalis pastato, esančio <...>, Marijampolės m., pastatyta už Sklypo ribos valstybinėje žemėje. Minėtame rašte nurodyta, kad Sklypo bendraturtė X nesutinka koreguoti žemės sklypo ribų. Savivaldybė kartu su raštu VTPSI pateikė kadastrinius matavimus atlikusios UAB „A“ rašto Savivaldybei kopiją bei Sklypo planą (pridedama), kuriame užfiksuota pastato dalis, kuri pastatyta už Sklypo ribos. Priežiūros 8 straipsnio 1 dalyje nurodyta, jog statybos valstybinę priežiūrą atlieka VTPSI, o šio straipsnio 2 dalyje išdėstytas baigtinis sąrašas funkcijų, kurias VTPSI vykdo statybos priežiūros srityje. VTPSI neįgalota vykdyti valstybinės žemės priežiūros bei atlikti žemės valstybinės kontrolės. VTPSI įgalinti pareigūnai patikrinimo Sklype metu nustatė, kad priestatas prie gyvenamojo namo pastatytas pažeidžiant esminius statinio projekto sprendinius: vietoje suprojektuoto 4,5 m pločio bei 5 m ilgio priestato Pareiškėja prie vienbučio gyvenamojo namo pristatė 4,65 m pločio bei 8,23 m ilgio priestatą. Faktinių duomenų patikrinimo metu galiojusio

Lietuvos Respublikos statybos įstatymo (toliau – Įstatymas) 2 straipsnio 71 dalyje nurodyta, kad statinio ar jo dalies statyba be galiojančio statybą leidžiančio dokumento arba turint galiojančią statybą leidžiantį dokumentą, tačiau pažeidžiant esminius statinio projekto sprendinius yra savavališka statyba. Įstatymo minėto straipsnio 93 dalyje reglamentuota, kad statinio projekto sprendiniai, nustatantys statinio vietą sklype, statinio ar jo dalių paskirtį, statinio laikančiąsias konstrukcijas ir jų išdėstymą, statinio išorės matmenis (aukštį, ilgį, plotį ir pan.) ir įgyvendinantys specialiuosius saugomų teritorijų apsaugos ir (ar) nekilnojamosios kultūros paveldo vertybės paveldosaugos reikalavimus, yra esminiai statinio projekto sprendiniai. VTPSI įgaliotas pareigūnas statytojai už priestato savavališką statybą (priestatas pastatytas pažeidžiant esminius statinio projekto sprendinius) surašė savavališkos statybos aktą Nr. SSA-40-110518-00022 bei privalomąjį nurodymą (reikalavimą) pašalinti savavališkos statybos padarinius Nr. REI-40-11051800036. Atkreiptinas dėmesys, kad savavališkos statybos aktas surašytas už savavališką statinio statybą, o ne už statinio dalies statybą valstybinėje žemėje (konstatuotas pažeidimas dėl nukrypimo nuo suprojektuotų išorinių statinio matmenų, bet ne dėl statinio išdėstymo žemės sklype).

Apibendrinami tai, kas išdėstyta, paaiškiname, kad faktą, jog statinio, esančio <...>, Marijampolės m., [dalis] pastatyta už žemės sklypo ribos valstybinėje žemėje, nustatė ne VTPSI. Šiuos faktinius duomenis VTPSI pateikė Savivaldybė. Manytume, kad Savivaldybė Jums turėtų atsakyti, kokio konkretaus dokumento pagrindu buvo nustatyta, jog Pareiškėjai priklausančio priestato dalis pastatyta už Sklypo ribos valstybinėje žemėje.

[...]

X pateiktame 2011 m. gegužės 18 d. surašytame privalomajame nurodyme (reikalavime) pašalinti savavališkos statybos padarinius Nr. REI-40-110518-00036 išdėstyta, kad ne vėliau kaip iki 2021 m. lapkričio 18 d. nuo reikalavimo gavimo dienos savo lėšomis pašalinti savavališkos statybos, dėl kurios 2021 m. gegužės 18 d. surašytas savavališkos statybos aktas Nr. SSA-40-110518-00022, padarinius: išardyti savavališkai perstatytas ar pertvarkytas statinio dalis ir, jeigu būtina, sutvarkyti statybvietę. Privalomajame nurodyme (reikalavime) nurodyta: „Lietuvos Respublikos statybos įstatymo (privalomojo nurodymo metu galiojusi Įstatymo redakcija) 28 straipsnio 5 dalyje nurodyta, kad, jeigu asmuo per nustatytą reikalavimo įvykdymo terminą gauna statybą leidžiantį dokumentą, šio dokumento teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintą kopiją jis pateikia VTPSI, kuri ne vėliau kaip per 3 darbo dienas panaikina asmeniui pateiktą reikalavimą.“ Manytina, kad minėta aplinkybė X buvo žinoma, kadangi X minėtą privalomąjį nurodymą ir savavališkos statybos aktą pasirašė su žymomis „Reikalavimą gavau“, „Aktą gavau“. X dėl informacijos, kokius konkrečius veiksmus, kokia tvarka ir kuo vadovaujantis turi atlikti, į VTPSI nesikreipė.“

10. Savivaldybės administracijos 2021 m. gruodžio 23 d. rašte Nr. SA-12249 (12.25 E), teikiant atsakymą į Seimo kontrolierės 2021 m. lapkričio 29 d. raštą nr. 4D-2021/1-1182/3D-2695, kuriuo buvo prašyta pateikti informaciją, reikalingą Pareiškėjos skunde nurodytų aplinkybių ištyrimui, rašoma:

„[...] Informuojame, kad Pareiškėja per 2021 metus iki šio momento į Savivaldybės administraciją raštu nesikreipė, tačiau 2021 m. spalio 19 d. buvo atvykusi su atstovu į priėmimą pas Savivaldybės merą. Pokalbio metu X atstovas merą informavo, kad jau užsakyta gyvenamojo namo priestato, kuris pripažintas savavališka statyba, ekspertizė. Aptariant žemės sklypo klausimą, Pareiškėjai dar kartą buvo pasiūlyta atnaujinti Sklypo kadastrinius matavimus valstybinėje koordinacinių sistemoje, pakoreguojant sklypo ribas taip, kad statinys atsidurtų žemės sklypo ribose, tačiau išlaikant juridinį žemės sklypo plotą. Pažymėtina, kad šis pasiūlymas buvo pateiktas ne pirmą kartą, siekiant išspręsti daugelį metų besitęsiančią problemą. Tuo pačiu Pareiškėja buvo informuota, kad šis pasiūlymas galioja ribotą laiką, tik kol nepabaigtas žemės sklypo, <...> Marijampolėje, formavimo projektas. Pokalbio metu Pareiškėja pareiškė, kad Sklypo bendraturtė Y nesutinka atnaujinti žemės sklypo kadastrinių matavimų, nes baiminasi, kad sumažės jai priklausanti žemės sklypo dalis. Tačiau mūsų pasiūlymas ir buvo grindžiamas tuo, kad žemės sklypo juridinis plotas

negali būti keičiamas, tuomet ir sklypo dalys taip pat negali keistis. Su šiuo pasiūlymu Pareiškėja ir jos atstovas sutiko.

2021 m. gruodžio 8 d. Savivaldybės meras P. I. kartu su Savivaldybės administracijos direktoriumi K. P., Architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus, Teisės skyriaus specialistais Savivaldybės administracijoje surengė pasitarimą Pareiškėjos klausimu su NŽT Skyriaus specialistais. Pasitarimo metu NŽT Skyriaus l. e. p. patarėja, atliekančia skyriaus vedėjo funkcijas, V.T. pareiškė, kad koreguoti Sklypo ribas taip, kaip siūlo Savivaldybė, nėra juridinio pagrindo ir tokių kadastrinių matavimų NŽT Skyrius nederins. Aptarus susiklosčiusias aplinkybes ir įvertinus, kad taip pat labai svarbu užbaigti nuosavybės teisių į turėtąją žemę Marijampolės mieste atkūrimą pretendams, o tam reikia užbaigti žemės sklypo formavimą <...> Marijampolėje (tai vienintelis atvejis, kur dar neužbaigtas nuosavybės teisių į žemę atkūrimo procesas Marijampolės mieste), taip pat pažymint, kad teisminis procesas dar neužbaigtas, ir į tai, kad NŽT Skyriui, dalyvaujant Sklypo bendraturčiams ir NŽT Geodezijos ir žemės naudojimo kontrolės departamento Žemės naudojimo valstybinės kontrolės skyriaus vyr. specialistui, 2021 m. rugpjūčio 13 d. atlikus pakartotinį žemės sklypo, <...>, naudojimo patikrinimą vietoje, nustatyta, kad Nekilnojamojo turto kadastro žemėlapyje pažymėtos Sklypo ribos atitinka vietinėje koordinacijų sistemoje nustatytą žemės sklypo ribų geografinę padėtį ir sutampa su vietovėje esančiomis tvoromis, o dalis šiame žemės sklype esančio gyvenamojo namo priestato patenka už tikrinamo žemės sklypo ribos į valstybinę žemę, t. y. vienas šio priestato kampas už žemės sklypo ribos plačiausioje vietoje išsikiša 38 cm, kitas šio priestato kampas – 17 cm (bendrai užimamas 1 kv. m valstybinės žemės plotas) (pagrindas – 2021-08-16 žemės naudojimo patikrinimo aktas Nr. 20ŽN-123-(14.20.78)), sutarta, kad, formuojant žemės sklypą, <...>, formuojamo žemės sklypo šiaurinė riba ties <...> esančio gyvenamojo namo priestatu turi sutapti su iš Sklypo išsikišusio priestato išorine riba, t. y. valstybinės žemės palikti tiek, kiek užima išsikišusi priestato dalis. Taip ir yra padaryta. [...]

2. Informuojame, kad UAB „D“ yra paskirta pastato – gyvenamojo namo, esančio <...> daugiabučių namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės administratore [...]. UAB „D“, kaip nurodyto namo administratorė, vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. D1-971 „Dėl Statybos techninio reglamento STR 1.07.03:2017 „Statinių techninės ir naudojimo priežiūros tvarka. Naujų nekilnojamojo turto kadastro objektų formavimo tvarka“ patvirtinimo“ patvirtinta Statinių techninės ir naudojimo priežiūros tvarka. Naujų nekilnojamojo turto kadastro objektų formavimo tvarka (toliau – Tvarka), atlieka statinio apžiūrą, pildydama statinio apžiūros aktus bei atlieka kitus pagal reglamentą priskirtus veiksmus. Vadovaujantis Tvarkos 93 punktu, kuriame nurodyta, kad „Atsakingas už apžiūrą asmuo apie apžiūrų metu nustatytas deformacijas, defektus, dėl kurių pažeidžiami esminiai statinių reikalavimai ir kyla pavojus aplinkai, žmonių gyvybei, sveikatai arba galimi dideli materialiniai nuostoliai, privalo nedelsdamas apie tai informuoti namo savininkus (naudotojus), valdytoją ir (ar) techninį priežiūrėtoją, jei jis nedalyvauja apžiūroje, savivaldybės administraciją, atsakingą už statinio naudojimo priežiūros vykdymą“, UAB „D“ turi apie įvardintas aplinkybes informuoti Savivaldybės administraciją ir atitinkamai tai suforminti. Pažymėtina, kad, atliekant statinio apžiūrą, 2021 m. gegužės 7 d. statinio apžiūros akte Nr. 714 Tvarkos 93 p. nurodytos aplinkybės nėra nustatytos [...]. Vadovaudamasi Tvarka, Savivaldybės administracija, vykdydama statinių naudojimo priežiūrą, atlikdama statinio techninės priežiūros patikrinimą, 2021 m. gegužės 31 d. Statinio techninės priežiūros patikrinimo akte Nr. AL-3378(3.14) deformacijų, defektų, dėl kurių pažeidžiami esminiai statinių reikalavimai ir kyla pavojus aplinkai, žmonių gyvybei, sveikatai arba galimi dideli materialiniai nuostoliai, taip pat nenustatė [...]. Analizuojant nurodytą reglamentavimą bei dokumentus, darytina vienareikšmė išvada, kad statinio galimos avarinės būklės požymių – statinio (jo dalies, konstrukcijų) deformacijos, dėl kurių statinys yra avarinis arba jų nepanaikinus statinys gali tapti avariniu, kompetentingi šiuos veiksmus vertinti asmenys nenustatė. Akcentuotina, kad statinys pripažįstamas avariniu vadovaujantis [...] aplinkos ministro 2016 m. lapkričio 11 d. įsakymu Nr. D1-748 „Dėl Statybos techninio reglamento STR 1.03.01:2016 „Statybiniai tyrimai. Statinio avarija“ patvirtinimo“. Avarinis statinys – statinys, t. y. statinys, kurio būklė neatitinka Lietuvos Respublikos statybos įstatyme nustatyto esminio statinio reikalavimo – mechaninio

atsparumo ir pastovumo, todėl toliau naudoti jį nesaugu, pripažįstamas pagal aukščiau įvardinto reglamento nustatytą tvarką (esant galimos avarinės būklės požymiams, atliekama statinio ekspertizė, kurios metu statinys gali būti pripažįstamas avariniu), tuo tarpu statinio, esančio <...>, Marijampolėje, atžvilgiu procedūros pagal šio reglamento nuostatas Savivaldybės administracijos turimais duomenimis nebuvo ir nėra vykdomos.

1. Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo paslaugas Savivaldybės administracijoje, remiantis 2021 m. balandžio 6 d. paslaugų viešojo pirkimo–pardavimo sutartimi Nr. AS-105-(5.44.E), atlieka Valstybės įmonė Registrų centras. Savivaldybės administracija organizavo Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projekto rengimą Marijampolės mieste, <...>, kurio tikslas suformuoti žemės sklypą esamų statinių – gyvenamojo namo, unikalus Nr. <...>, ir ūkinio pastato, unikalus Nr.<...>, eksploatacijai, į kurį bus atkuriamos nuosavybės teisės pretendams. [...].“

11. Iš Savivaldybės administracijos pateiktų dokumentų matyti, kad sezoninė statinio, <...>, Marijampolės m., apžiūra daryta 2021 m. gegužės 7 d. tikslu įvertinti gyvenamojo namo konstrukcijų, bendrojo naudojimo patalpų ir inžinerinių sistemų būklės pokyčius po šildymo sezono, jų remonto ar kitokio tvarkymo būtinybės. Statinio techninės priežiūros patikrinimo 2021 m. gegužės 31 d. akte Nr. AL-3378(13.4) rašoma:

„3. Apžiūrėjus daugiabutį gyvenamąjį namą, kurio paskirtis – gyvenamoji (trijų ir daugiau butų – daugiabučiai pastatai) (unikalus Nr. <...>), jo konstrukcijų ir inžinerinių sistemų būklė tokia: stogo danga asbescementinė sena, vėjalentės paveikto spuvinio. Kaminų plytos pairę, apdegę. Įrenginiai, skirti vandens pašalinimui nuo statinio ir jų konstrukcijų (apskardinimai, latakai) – paveikti korozijos. Pastato medinė sienų apdaila vietomis yra paveikta puvinio. [...] netvarkinga, iš vakarų pusės vietomis visai jos nėra. Cokolio tinkas apibyrėjęs. Stogelis prie įėjimo, blogos būklės, medinės konstrukcijos nesaugios, paveiktos puvinio. Laiptinės durys medinės, nesandarios. Laiptinės langai mediniai, nesandarūs, rėmas vietomis paveiktas puvinio, dažai atsilupę. Laiptinių apdaila nusidėvėjusi, laiptų pakopų gelžbetoninės konstrukcijos pažeistos korozijos, nutrupėjęs tinkas, plytos vietomis atrupėję. Bendrosios statinio inžinerinės sistemos (vandentiekio, nuotekų šalinimo) dėl ilgo laiko eksploatavimo yra pasenusios, būklė patenkinama.

12. Informacija, susijusi su teismų sprendimais dėl Pareiškėjos skunde nurodytų aplinkybių:

12.1. Marijampolės apylinkės teismo 2021 m. birželio 23 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. 2VP-204-802/2021 nutarė pareiškėjos X patikslinto prašymo dėl Marijampolės apylinkės teismo 2016 m. lapkričio 15 d. sprendimo vykdymo atidėjimo netenkinti.

Pažymėta, kad Pareiškėja „prašo pakeisti Marijampolės apylinkės teismo 2016 m. lapkričio 15 d. teismo sprendimo civilinėje byloje Nr. A2-785-802/2016 vykdymo tvarką, kurio rezoliucinė dalis buvo patikslinta 2017 m. balandžio 13 d. Kauno apygardos teismo nutartimi civilinėje byloje Nr. 2A-708-555/2017, leidžiant atsakovei X parengti projektinę dokumentaciją savavališkai pastatytam gyvenamojo namo priestatui 3a1/p, žemės sklype, nuosavybės teise priklausančiame X ir Y, esančiame <...>, Marijampolės m., ir sumokėjus teisės aktuose nustatytą įmoką už savavališkos statybos įteisinimą, gauti statybą leidžiantį dokumentą iki 2021 m. gruodžio 31 d.; arba teismui netenkintus prašymo, sprendimo įvykdymą atidėti iki 2021 m. gruodžio 31 d. [...]. Pareiškėja nurodė, kad atlikti 2019 m. vasario 7 d. Marijampolės apylinkės teismo nutartyje numatytų įpareigojimų, kuria teismo sprendimo vykdymas buvo atidėtas iki 2019 m. liepos 31 d., nutarčiai įsiteisėjus tik 2019 m. balandžio 16 d. neturėjo galimybės ir pakankamai laiko, todėl kreipėsi į teismą prašydama pakeisti 2016 m. lapkričio 15 d. Marijampolės rajono apylinkės teismo sprendimo vykdymo tvarką ar atidėti sprendimo įvykdymą iki 2020 m. gruodžio 31 d., tačiau prašymas 2020 m. birželio 4 d. nutartimi, priimta civilinėje byloje Nr. 2VP-3990-802/2020, buvo atsisakytas priimti. Todėl Pareiškėja neturėdama kitos išeities yra priversta kreiptis į teismą su šiuo prašymu. Pažymėjo, jog žemės sklypas, reikalingas statinių, esančių Marijampolės m., <...>, eksploatacijai, į kurį bus atkuriamos nuosavybės teisės pretendams, bus formuojamas vadovaujantis teisės aktų nuostatomis ir atsižvelgiant į nekilnojamojo daikto kadastro duomenų

byloje esantį žemės sklypo planą, inventorizuotas žemės sklypo plotas yra 1033 kv. m. Byloje esanti valstybinio žemės sklypo, esančio Marijampolės m., <...>, toponuotrauka patvirtina, kad valstybinės žemės sklypo plotas yra 1103 kv. m. Pasak Pareiškėjos, minėtame žemės sklype atkūrus nuosavybės teises į 1033 kv. m. žemės sklypo dalį pretendentams, dar papildomai yra laisvos ir neužimtos valstybinės žemės, todėl, sudarius šios valstybinės žemės sklypo dalies pirkimo–pardavimo ir / ar nuomos sutartį, žemės sklypo dalis būtų pakankama Pareiškėjai priklausančio gyvenamojo namo priestato 3a1/p, esančio <...>, Marijampolės m., eksploatacijai. Todėl Pareiškėja 2020 m. rugsėjo 17 d. kreipėsi į Savivaldybės administraciją su prašymu sudaryti valstybinės žemės sklypo, esančio Marijampolės m., <...>, laisvos neužimtos žemės dalies pirkimo–pardavimo, ir arba nuomos sutartį, kadangi ši žemės sklypo dalis reikalinga jai priklausančių statinių eksploatacijai. Negana to, šiuo metu dar vyksta Seimo kontrolės tyrimas dėl laisvos valstybinės žemės ginčo vietoje. [...].“

12.2. Marijampolės apylinkės teismo Marijampolės rūmų 2021 m. spalio 1 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. eA2-5669-301/2021 (teisminio proceso Nr. 2-28-3-02215-2020-9) buvo netenkintas X prašymas dėl proceso atnaujinimo civilinėje byloje pagal CPK 366 straipsnio 1 dalies 2 punktą ir atsisakyta atnaujinti procesą pagal CPK 366 straipsnio 1 dalies 2 punktą.

12.3. Kauno apygardos teismas 2021 m. lapkričio 11 d. priėmė papildomą nutartį civilinėje byloje Nr. 2S-1567-921/2021.

12.4. Marijampolės apylinkės teismo 2022 m. vasario 25 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. eA2-172-570/2022 buvo atsisakyta tenkinti X prašymą dėl proceso atnaujinimo civilinėje byloje Nr. A2-785-802/2016 pagal CPK 366 straipsnio 1 dalies 25 punktą. Teismo nutartyje rašoma:

„21. Tačiau iš rekomendacijų turinio galima spręsti, jog Seimo kontrolieriai nekonstatavo Pareiškėjos savavališkų statybų nebuvimo, tačiau paskatino imtis priemonių spręsti susidariusią situaciją, kai Pareiškėja beveik 10 metų negali įteisinti savavališkos statybos ar pašalinti jos padarinių (įsigyti trūkstamos žemės dalį ar pan.).

22. Kaip matyti iš pažymos, joje nėra konstatuota pažeidimų teismo sprendime, taip pat nėra duomenų, kad 2016 m. teismo sprendime konstatuotos aplinkybės yra pasikeitusios. O minėtoms institucijoms (Savivaldybės administracijai, LR Žemės ūkio ministerijai, LR Aplinkos apsaugos ministerijai ir kt.) įvykdžius rekomendacijas (atlikus patikrinimus vietoje, matavimus ir pan.), jokių naujų aplinkybių, kurios nebuvo žinomos bylos nagrinėjimo metu, nepaaiškėjo.

[...]

24. Tokius duomenis pateikė byloje dalyvaujantys asmenys, įrodinėdami, kaip jie įgyvendino ar įgyvendina Seimo kontrolieriaus rekomendacijas, tačiau iš jų negalima spręsti, kad paaiškėjo naujos aplinkybės.

25. Pareiškėja teismui pateikia eksperto V. Š. 2021 m. lapkričio 5 d. konsultacinę išvadą Nr. 123 dėl statinio nukrypimo nuo projekte nurodytų parametrų ir priestato ilgio bei pločio. Ekspertas padarė išvadas: 1) kad iš rytų pusės pristatytas dviejų aukštų mūrinis priestatas 3a1/p nenukrypo nuo statinio projekte nurodytų parametrų ir nepadidino statinio užstatymo ploto 18,28 kv. m., padidino 0,49 kv. m objekto užstatymo plotą; 2) 3a1/p priestato ilgis ir plotis atitinka projektinius sprendinius.

26. Tačiau Pareiškėja turėjo galimybę viso proceso metu kreiptis į savo pasirinktą ekspertą, kad būtų atsakyta į klausimus dėl prie namo dalies pristatyto priestato, adresu <...>, Marijampolės, atitikimo statinio projektui, kadangi minėti pastatai egzistavo bylos nagrinėjimo metu ir jokie pakeitimai vėliau nebuvo padaryti. O tai, kad ji tokius veiksmus atliko jau po bylos išnagrinėjimo, neduoda pagrindo išvadai, kad tai naujai paaiškėjusios aplinkybės, kurios atsakovei nebuvo ir negalėjo būti žinomos bylos nagrinėjimo metu. Kaip ir reikalavimas ieškovui pateikti visą projektinę medžiagą, o ne dalį (jei tokia buvo pateikta).

[...]

29. Atkreiptinas dėmesys, jog dar 2019 m. vasario 7 d. Marijampolės apylinkės teismo nutartyje civ. byloje Nr. 2VP-31-802/2019, kuria Pareiškėjai iki 2019 m. liepos 31 d. buvo atidėtas šio teismo 2016 m. lapkričio 15 d. sprendimo, priimto civilinėje byloje

Nr. A2-785-802/2016, vykdydamas, jai buvo išaiškinta, kad jai teigiant apie „gautą informaciją dėl naujai patvirtintų žemės sklypo kadastrinių matavimų paklaidų, kas galimai reikštų, jog atlikus naujus Pareiškėjai ir jos bendraturtei nuosavybės teise priklausančio žemės sklypo kadastrinius matavimus paaiškėtų, kad išsikišanti namo priestato dalis visgi yra Pareiškėjos žemės sklypo dalyje ir nelegalios statybos nėra, ginčo nebeliktų. Ir šiuo atveju sutiktina su VTPSI atstovo argumentu, kad Pareiškėja šių veiksmų turi imtis nedelsdama, nes tokiu būdu būtų tinkamai apgintos ne tik jos nuosavybės teisės į ginčo turta, tačiau ir gretimo žemės sklypo namo savininkų teisė į jiems po pastatu tenkančią dalį žemės sklypo, esančio <...>, Marijampolė“, o „visgi esant tokiam teismo sprendimui ir Pareiškėjai ketinant pasinaudoti sprendimu jai suteikta teise pašalinti savavališkos statybos padarinius jos nenugriaunant, ji privalo pradėti procedūrą dėl projektinės dokumentacijos rengimo ir statybą leidžiančio dokumento gavimo, kurio išdavimo klausimą, kaip nurodė Savivaldybės atstovė posėdžio metu, jie svarstyti, jei tik tokį prašymą iš Pareiškėjos gautų“. Tačiau to Pareiškėja neatliko. [...].“

12.5. X 2022 m. kovo 8 d. pateikė Kauno apygardos teismui per Marijampolės apylinkės teismo Marijampolės rūmus atskirąjį skundą, prašydama panaikinti 2022 m. vasario 25 d. Marijampolės apylinkės teismo nutartį civilinėje byloje Nr. A2785-802/2016 ir išspręsti klausimą iš esmės.

12.6. X 2022 m. kovo 31 d. pateikė Regionų apygardos administracinio teismo Kauno rūmams atskirąjį skundą, prašydama panaikinti Savivaldybės administracijos direktoriaus 2022 m. vasario 18 d. įsakymą Nr. DV-275 „Dėl žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projekto patvirtinimo Marijampolės mieste, <...>“ ir NŽT 2022 m. vasario 21 d. raštą Nr. 1SS-285-(5.59 E.).

12.7. Regionų apygardos administracinio teismo 2022 m. balandžio 12 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. eI3-4752-644/2022 buvo atnaujintas skundo padavimo terminas ir priimtas X skundas, kuriuo prašoma panaikinti Savivaldybės administracijos direktoriaus 2022 m. vasario 18 d. įsakymą Nr. DV-275 „Dėl žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projekto patvirtinimo Marijampolės mieste, <...>“ ir NŽT 2022 m. vasario 1 d. raštą Nr. 1SS-285 (5.59 E.) „Dėl Marijampolės savivaldybės mero atsakymo“. Teismas konstatavo, kad Pareiškėja operatyviai ir sąžiningai, laikydamasi sprendimų apskundimo terminų, siekė apginti, jos manymu, pažeistas teises.

Pareiškėjos 2022 m. kovo 31 d. skunde Regionų apygardos administracinio teismo Kauno rūmams rašoma:

„20. X yra ½ Sklypo dalies ir jame esančių ½ statinių dalies savininkė [...]. Gyvenamas namas [...] su priestatu [...] stovi ant Sklypo ribos, bei dalis jo išlenda į valstybinę žemę, kurioje yra patvirtintas Projektas.

21. Greta esančioje teritorijoje Savivaldybės administracijos direktoriaus 2020 m. vasario 11d. įsakymu Nr. DV-198 „Dėl žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projekto rengimo organizavimo Marijampolės mieste <...>“ [...] buvo nuspręsta organizuoti Projekto rengimą, kurio tikslas nurodytas šiame įsakyme: suformuoti žemės sklypą esamų statinių – gyvenamojo namo, unikalus Nr. <...>, ir ūkio pastato, unikalus Nr. <...>, esančių Marijampolės mieste, <...>, eksploatacijai, į kurį bus atkuriamos nuosavybės teisės pretendams. [...]

22. Projekto iniciatorius ir organizatorius buvo Savivaldybės administracijos direktorius. Inicijatyva rengti Projektą atsirado po Savivaldybės administracijos ir NŽT [...] susitarimo organizuoti Projekto rengimą dėl žemės sklypo, esančio <...>, Marijampolėje, suformavimo, į kurio dalį būtų priimti sprendimai dėl nuosavybės teisių atkūrimo [...], įvertinant galimybę X išnuomoti ar parduoti valstybinę žemę po ginčo objekto dalimi, t. y. po X priklausančio priestato dalimi [...].

23. NŽT Skyriaus 2020 m. sausio 14 d. raštu Nr. 20SD-209-(14.20.137 E.) buvo kreiptasi į Savivaldybės administraciją kuo skubiau organizuoti Projekto rengimą dėl žemės sklypo, <...>, Marijampolėje, suformavimo, kartu įvertinant galimybę pertvarkyti Sklypą.

24. Pastebėtina, kad Projekto eigoje ketinimą palikti valstybinės žemės tiek, kiek užima išsikišusi Pareiškėjos [...] gyvenamojo namo priestato dalis, patvirtino Savivaldybės meras 2022 m. sausio 17 d. raštu Nr. SA-590-(12.25.E) [...], pažymėdamas, jog institucijos sutarė, „kad formuojant

žemės sklypą <...>, formuojamo žemės sklypo šiaurinė riba ties <...> esančio gyvenamojo namo priestatu turi sutapti su iš Sklypo išsikišusio priestato išorine riba, t. y. valstybinės žemės palikti tiek, kiek užima išsikišusi priestato dalis.“ Taigi, buvo nuspręsta įvertinti Pareiškėjos interesus ir tą aplinkybę, kad Sklype esančio gyvenamojo namo priestato dalis išlenda už Sklypo ribos, bei atitinkamai projektuoti žemės sklypą, <...>, taip, kad gyvenamojo namo priestato dalis nepatektų į formuojamo žemės sklypo, <...> ribas, tačiau, priešingai nei teigia institucijos, to padaryta nebuvo, kadangi Projekto sprendiniais visgi dalis gyvenamojo pastato priestato patenka į Projektu suformuotą žemės sklypą, <...>.

26. Parengtas Projektas institucijų buvo suderintas Savivaldybėje [...] ir pavišintas. [...] Pareiškėja, susipažinusi su parengto ir viešinamo Projekto sprendiniais ir įvertinusi, kad Projekto sprendiniais yra pažeidžiamos jos teisės bei nesilaikoma institucijų susitarimo dėl formuojamo žemės sklypo, <...>, ribų, 2021 m. gruodžio 29 d. Projekto rengimo organizatoriui ir iniciatoriui Savivaldybei be kitų pateikė šias pastabas:

10.1. Ties naujai formuojamo sklypo ribų posūkio taškų koordinatėmis: „2“, „3“, „4“, „5“ – nėra įvertinta <...> pastato stogo karnizo dalis. Siūloma pakoreguoti minėtas sklypo ribų posūkio taškų koordinatas atitraukiant iki reikiamo atstumo įvertinant Sklype esančio statinio stogo karnizą.

10.2. Užtikrinti galimybę tinkamai eksploatuoti Sklype esančius pastatus, kurie ribojasi su naujai formuojamu sklypu. Suprojektuoti ir įregistruoti įstatymų numatyta tvarka privalomą 1 metro servitutą naujai formuojamame sklype ties „1“, „2“, „3“, „4“, „5“, „6“ sklypo ribų posūkio taškų koordinatėmis.

27. [...] Savivaldybė 2022 m. sausio 6 d. raštu Nr. SA-257-(12.20.E) [...], kurį pasirašė Savivaldybės meras, atsakė Pareiškėjai, kad į pastabas neatsižvelgta.

28. [...] Pareiškėja, nesutikdama su Savivaldybės atsakymu pateikė skundą NŽT Skyriui dėl Savivaldybės atsakymo, prašydama:

13.1. patikrinti Savivaldybės 2022 m. sausio 6 d. raštu Nr. SA-257-(12.20.E) pateiktą atsakymą ir pripažinti jį nepagrįstu.

13.2. nurodyti Savivaldybei ištaisyti Projekto trūkumus ir

13.2.1. formuojamo žemės sklypo <...> šiaurinę ribą ties <...> esančio gyvenamojo namo priestatu 3a1/p formuoti taip, kad ji sutaptų su iš Sklypo labiausiai išsikišusia pastato priestato 3a1/p dalimi – stogu, t. y. valstybinės žemės palikti tiek, kiek užima išsikišęs šio priestato stogas.

13.2.2. formuojamo žemės sklypo, <...> Projekte ties „1“, „2“, „3“, „4“, „5“, „6“ sklypo ribų posūkio taškais šiaurinėje sklypo riboje projektuoti servitutą 1 metro atstumu nuo besiribojančių statinių, esančių Sklype, suteikiant teisę jų savininkams juos prižiūrėti ir aptarnauti.

29. NŽT Skyrius 2022 m. vasario 21 d. raštu Nr. SS-285-(5.59 E.) „Dėl Marijampolės savivaldybės mero atsakymo“ nesutiko su Pareiškėjos skundu.

30. Tuo metu, kai Pareiškėja buvo pateikusi skundą NŽT Skyriui, nelaukiant skundo išnagrinėjimo pabaigos ir priimto sprendimo, Projektas buvo suderintas toje pačioje NŽT [...] bei patikrintas, 2022 m. vasario 17 d. surašant žemės valdos projekto patikrinimo aktą Nr. FPA-991-98.30 su teigiama patikrinimo išvada [...].

31. Savivaldybės administracijos direktorius patvirtino Projektą ginčijamu įsakymu Nr. DV-275 „Dėl žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projekto patvirtinimo Marijampolės mieste, <...>“.

[...]

38. Įvertinus Įsakymu patvirtinto Projekto sprendinius, kuriais sukeliama neigiamas pasekmės Pareiškėjai, ir taikytinus teisės aktus, priimto Įsakymą buvo pažeisti Taisyklių 2 p., 33 p., 36 p., 55 p., Nuostatų 20 p., Metodikos reikalavimai, bei Projektas yra neteisėtas remiantis šiais motyvais, kurie yra detalai paaiškinami toliau skunde:

23.1. Projektas neatitinka Nuostatų 20 punkto reikalavimų, kad žemės sklypas nebūtų formuojamas taip, kad žemės sklypo riba kirstų statinį, bei Taisyklių 36 p., kad žemės sklypo ribos būtų suderintos su statinių išdėstymu.

23.2. Projektu neužtikrinta gretimo žemės sklypo naudotojo galimybė tinkamai eksploatuoti Sklype esančius pastatus, kurie ribojasi su naujai formuojamu sklypu, nesuprojektavus 1 metro servituto jiems aptarnauti, prižiūrėti ir naudoti.

23.3. Projekte nepagrįstas formuojamo žemės sklypo, <...>, Marijampolėje, ploto neatitikimas Metodikos reikalavimams. Vadovaujantis teismų praktika bei atsižvelgiant į statinių, <...> fizinio nusidėvėjimo duomenis, ginčo žemės sklypas prie šių statinių apskritai neturėjo būti formuojamas, o Projektas negalėjo būti rengiamas ir tvirtinamas.

23.4. Projekto sprendiniai neatitinka Projekto tikslo, kuriuo buvo numatyta formuoti žemės sklypą prie statinių, <...>, Marijampolėje, tačiau Projekto sprendiniais įtraukta pastato <...> Marijampolėje, dalis.

23.5. Projekto viešinimo procedūroje buvo atlikti procedūriniai pažeidimai. Į formuojamo žemės sklypo <...> ribas įtraukus pastato <...> dalį, šio pastato savininkai Taisyklių nustatyta tvarka privalėjo būti informuoti, tačiau nebuvo. Projekto organizatorius neatsakė į Pareiškėjos pastabas.

23.6. Projektu užkirsta galimybė Pareiškėjai įgyvendinti teisę pašalinti savavališkos statybos padarinius. Pareiškėja turi pagrįstus lūkesčius į savavališkos statybos įteisinimą, tačiau įsakymu patvirtinus neteisėtus Projekto sprendinius, yra pažeidžiamas konstitucinis teisėtų lūkesčių ir teisinio tikrumo principas.

[...]

43. [...] Savivaldybės administracija neteisingai vertino faktinę aplinkybę, kiek pastato, <...>, priestato dalis yra išsikišusi į valstybinę žemę iš Sklypo ribų. Atsakovė laikėsi pozicijos, kad į formuojamo žemės sklypo ribas <...> pastato stogo karnizo dalis nepatenka, tačiau pridedamas matininko V.N. 2022 m. sausio 12 d. parengtas Pastato stogo planas [...] akivaizdžiai patvirtina, kad į formuojamo žemės sklypo prie statinių <...> ribas patenka pastato <...> 1A1p dalis – dalis stogo.

[...]

44. [...] formuojamo žemės sklypo riba eina ties pastato 1A1p <...> priestato 3a1/p siena, tačiau nėra įvertinama, kad pastato priestatas turi stogą, kuris yra sudėtinė pastato dalis, bei kuris patenka į Projektu formuojamą žemės sklypą <...>. Pastato stogo atbrailos į ginčo sklypo ribas išsikišantis plotas sudaro apie 1,46 kv. m, stogas skirtingose vietose išlenda 0,17 m, 0,26 m, 0,14 m. [...].“

NŽT Skyriaus pateiktais duomenimis, Kauno apygardos administraciniame teisme administracinės bylos Nr. eI3-4752-644/2022 nagrinėjimas paskirtas 2022 m. birželio 28 d. 14:30.

12.8. Regionų apygardos administracinio teismo 2022 m. balandžio 14 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. eI3-4752-644/2022 buvo atmestas <...> prašymas dėl priemonių reikalavimui užtikrinti taikymo.

12.9. Kauno apygardos teismas 2022 m. gegužės 3 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. eA2-698-886/2022 Marijampolės apylinkės teismo 2022 m. vasario 25 d. nutartį (žr. pažymos 12.4 punktą) paliko nepakeistą. Teismo nutartyje rašoma:

„44. Iš byloje esančių duomenų bei Lietuvos teismų informacinės sistemos LITEKO duomenų matyti, kad tarp šalių kilęs ginčas teisme pradėtas nagrinėti 2012 metais. Pareiškėjai pirmosios instancijos teismas įsiteisėjusio teismo sprendimo vykdymo terminą jau atidėjo du kartus (iki 2018 m. balandžio 13 d. ir iki 2019 m. liepos 31 d.). Tačiau Pareiškėja iki šios dienos teismo sprendimo nėra įvykdžiusi. Pareiškėjos pateikti dokumentai ir prašyme dėl proceso atnaujinimo jos nurodytos aplinkybės nelaikytinos esminėmis ir turinčiomis reikšmės įsiteisėjusio teismo sprendimo civilinėje byloje Nr. A2-785-802/2016 teisingumui bei teisėtumui. Nagrinėjamu atveju negalima daryti išvados, jog Pareiškėjos bylą nagrinėjusiam teismui pateikti duomenys neabejotinai sąlygoja priešingo teismo sprendimo civilinėje byloje Nr. A2-785-802/2016 priėmimą, Pareiškėja šios sąlygos neįrodė (CPK 178 straipsnis). Be to, apeliacinės instancijos teismas nenustatė pagrindo pripažinti, kad pirmosios instancijos teismas netinkamai vertino įrodymus, pažeidė procesines įrodinėjimo bei įrodymų vertinimo taisykles. [...].“

***Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos***



## 13. Lietuvos Respublikos Konstitucijos

*5 straipsnis*

„Valdžios įstaigos tarnauja žmonėms.“

## 14. Lietuvos Respublikos žemės įstatymo:

- *32 straipsnis. Valstybės, savivaldybių institucijų ir Valstybės žemės fondo kompetencija reguliuojant žemės santykius*

„3. NŽT:

[...]

9) organizuoja ir vykdo valstybinę žemės naudojimo kontrolę; [...];“

- *36 straipsnis. Žemės naudojimo valstybinė kontrolė*

„1. Žemės naudojimo valstybinę kontrolę pagal Vyriausybės patvirtintus nuostatus organizuoja ir vykdo NŽT, o koordinuoja Vyriausybės įgaliota institucija. [...].“

## 15. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo:

- *4 straipsnis. Vietos savivaldos principai*

„Pagrindiniai principai, kuriais grindžiama vietos savivalda, yra:

[...] 6) *Savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo.*

Savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus“;

- *6 straipsnis. Savarankiškosios savivaldybių funkcijos*

„Savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos) savivaldybių funkcijos:

[...] 21) statinių naudojimo priežiūra įstatymų nustatyta tvarka; [...].“

16. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nuostatos, galiojusios informacijos apie 2021 m. birželio 8 d. Pažymyje išdėstytų Seimo kontrolierių rekomendacijų įgyvendinimą pateikimo metu:

- *1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir taikymas*

„Šis įstatymas nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinę procedūros organizavimo pagrindus; [...]; garantuoja asmenų teisę apskųsti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje“;

- *2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos*

„18. *Viešasis administravimas* – teisės aktais reglamentuota viešojo administravimo subjektų veikla, skirta teisės aktams įgyvendinti: administracinis reglamentavimas, administracinių sprendimų priėmimas, teisės aktų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo priežiūra, administracinių paslaugų teikimas, viešųjų paslaugų teikimo administravimas“;

- *3 straipsnis. Viešojo administravimo principai*

„Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais:

3) *efektyvumo*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas, priimdamas ir įgyvendindamas sprendimus, jam skirtus išteklius naudoja kuo mažesnėmis sąnaudomis ir siekia geriausio rezultato;

4) *įstatymo viršenybės*. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais;

5) *išsamumo*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos

turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį;

[...]

9) *objektyvumo*. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs;

[...]

11) *skaidrumo*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjekto veikla turi būti vieša, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus; [...];

[...]

- *11 straipsnis. Prašymų ir skundų administraciniam sprendimui priimti pateikimas ir nagrinėjimas*

„4. Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme ar skunde išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl prašyme ar skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui. Jeigu nėra kito viešojo administravimo subjekto, kuriam galėtų būti perduotas nagrinėti pagal kompetenciją prašymas ar skundas, viešojo administravimo subjektas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos apie tai praneša asmeniui, paaiškindamas jo prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis.“

17. Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo:

- *3 straipsnis. Pagrindiniai valstybės tarnautojų veiklos ir tarnybinės etikos principai*

„1. Pagrindiniai valstybės tarnautojų veiklos ir tarnybinės etikos principai yra šie:

[...]

2) *atvirumas*. Valstybės tarnautojas turi būti atviras kitokiam požiūriui, pozityvioms iniciatyvoms, dialogui, bendradarbiavimui, naujovėms;

[...]

10) *pagarba žmogui ir valstybei*. Valstybės tarnautojas privalo gerbti žmogų ir pagrindines jo teises ir laisves, valstybę, jos institucijas ir įstaigas, laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos, Lietuvos Respublikos įstatymų, kitų teisės aktų ir vykdyti teismų sprendimus;

18. Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo:

- *8 straipsnis. Statybos valstybinės priežiūros institucija ir jos atliekamos funkcijos*

„1. Statybos valstybinę priežiūrą atlieka VTPSI.“

19. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 22 d. nutarimu Nr. 1138 (su pakeitimais), reikalavimai:

„7. Svarbiausieji Aplinkos ministerijos veiklos tikslai yra:

[...] 7.2. formuoti valstybės politiką [...] statybos ir jos priežiūros, [...] srityse ir organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą; [...].“

20. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. 1120 (su pakeitimais), reikalavimai, galioję 2021 m. birželio 8 d. Pažymos gavimo ŽŪM metu:

„[...] 7. Žemės ūkio ministerijos veiklos tikslai yra:

[...] 7.3. formuoti valstybės politiką žemės tvarkymo, žemės reformos, žemėtvarkos, geodezijos, kartografijos, nekilnojamojo turto kadastro, žemės naudojimo valstybinės kontrolės srityse, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą; [...].“

21. Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2001 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 194 (su pakeitimais), reikalavimai:

„6. Svarbiausieji Nacionalinės žemės tarnybos uždaviniai yra: [...] 6.4. organizuoti ir vykdyti žemės naudojimo valstybinę kontrolę; [...]

7. NŽT, vykdydama jai pavestus uždavinius atlieka šias funkcijas:

[...] 7.14. organizuoja ir vykdo žemės naudojimo valstybinę kontrolę;

[...] 7.27. atlieka žemės sklypų kadastro duomenų patikrą;

[...] 7.30. rengia atsakymus į fizinių bei juridinių asmenų prašymus, skundus bei paklausimus, priskirtus NŽT kompetencijai, ir juos konsultuoja; [...].“

22. Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. spalio 4 d. įsakymu Nr. 3D-452/D1-513 (su pakeitimais), nuostatos:

„1. Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų (toliau – Projektas) rengimo, finansavimo, viešinimo, derinimo, tikrinimo ir tvirtinimo tvarką, taip pat atvejus ir tvarką, kai žemės sklypai pertvarkomi nerengiant Projekto.

2. Projektas yra žemėtvarkos planavimo dokumentas, priskiriamas žemės valdos projektams. Projekto sprendiniai negali prieštarauti kompleksinio ar specialiojo teritorijų planavimo dokumentų sprendiniams, įstatymams ir kitiems teisės aktams, tarp jų teritorijų planavimo normų ir statybos techninių reglamentų reikalavimams, darantiems įtaką Projekto sprendiniams. Projektas rengiamas šiais atvejais:

[...]

2.4. kai formuojami žemės sklypai esamiems statiniams eksploatuoti pagal Nekilnojamojo turto kadastrę įrašytą jų tiesioginę paskirtį;

[...]

12. Projektų rengimą organizuoja savivaldybės administracijos direktorius (toliau – organizatorius). [...].“

### ***Tyrimui reikšminga teismų praktika***

23. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2004 m. gruodžio 13 d. nutarime byloje Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03 konstatavo:

„[...] Valstybės tarnyba turi veikti paklusdama tik Konstitucijai ir teisei. Kiekviena valstybės ar savivaldybės institucija, per kurią vykdomos valstybės funkcijos, kiekvienas valstybės tarnautojas turi paisyti teisėtumo reikalavimų. Valstybės tarnautojai turi nepiktnaudžiauti jiems nustatytomis galiomis, nepažeisti teisės aktų reikalavimų. Konstitucinis Teismas 2000 m. birželio 30 d. nutarime konstatavo, kad valstybės institucijos, pareigūnai turi saugoti, ginti žmogaus teises ir laisves; ypač svarbu, kad, vykdydami jiems patikėtas funkcijas, jie patys nepažeistų žmogaus teisių ir laisvių [...]

[...] Konstitucinis Teismas 2004 m. liepos 1 d. nutarime ir 2004 m. lapkričio 5 d. išvadoje konstatavo, kad Konstitucijoje yra įtvirtintas atsakingo valdymo principas. Valdžios atsakomybė visuomenei – teisinės valstybės principas, kuris įtvirtintas Konstitucijoje nustačius, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms [...].“

### ***Tyrimo išvados***

24. Atsižvelgiant į skunde nurodytas ir tyrimo metu paaiškėjusias aplinkybes, išvadas tikslinga pateikti išskiriant šiuos klausimus:

24.1. dėl Pareiškėjai laiku nepateiktos institucijų suderintos pozicijos, kaip turėtų būti sprendžiamas savavališkomis pripažintų statybų padarinių šalinimo klausimas;

24.2. dėl ŽŪM tarnautojų veiksmų nevykdant 2021 m. birželio 8 d. Pažymos 52.2.1-52.2.3 papunkčiuose pateiktų Seimo kontrolieriaus rekomendacijų;

24.3. dėl NŽT tarnautojų veiksmų nevykdant 2021 m. birželio 8 d. Pažymoje pateiktų Seimo

kontrolieriaus rekomendacijų;

24.4. dėl AM tarnautojų veiksmų nevykdant 2021 m. birželio 8 d. Pažymoje pateiktų Seimo kontrolieriaus rekomendacijų;

24.5. dėl VTPSI tarnautojų veiksmų netinkamai vykdant 2021 m. birželio 8 d. Pažymoje pateiktą Seimo kontrolieriaus rekomendaciją;

24.6. dėl Marijampolės savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmų nevykdant 2021 m. birželio 8 d. Pažymoje pateiktų Seimo kontrolierės rekomendacijų.

***Dėl Pareiškėjai laiku nepateiktos institucijų suderintos pozicijos,  
kaip turėtų būti sprendžiamas  
savavališkomis pripažintų statybų padarinių šalinimo klausimas***

25. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje nagrinėjamu klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos aspektus:

25.1. Pareiškėja 2012 m. spalio 16 d. Marijampolės rajono apylinkės teismo sprendimu buvo įpareigota pašalinti savavališkomis pripažintų statybų padarinius, t. y. per šešis mėnesius nuo įsiteisėjusio teismo sprendimo dienos išardyti savavališkai perstatytą ar pertvarkytą gyvenamojo namo priestato dalį, pastatytą valstybei priklausančioje žemėje, ir sutvarkyti statybvietę. Teismo sprendime buvo nurodyta, kad nėra galimybės atkurti trečiųjų asmenų nuosavybės teises, grąžinant iki nacionalizacijos buvusių savininkų turėtą žemę natūra, greta Sklypo turintiems nuosavybės teise gyvenamąjį namą, <...>, Marijampolėje.

25.2. Tuometis Seimo kontrolierius tyrimo metu nustatė ir 2013 m. gruodžio 10 d. Pažymoje konstatavo, kad teismo sprendime NŽT atstovų nurodyti teiginiai dėl poreikio nugriauti dalį Pareiškėjos gyvenamojo namo priestato tam, kad būtų natūra grąžinta žemė pretendams į iki nacionalizacijos turėtą žemę, buvo nepagrįsti įrodymais. Po Seimo kontrolieriaus rekomendacijų NŽT patvirtino, kad suorganizuotas buvusių savininkų turėtos žemės ribų kartografavimas siekiant išsiaiškinti, ar ginčo žemė, kurioje yra X priklausančio priestato dalis, yra grąžintina natūra. Konstatuota, kad nėra galimybės patvirtinti, jog valstybinėje žemėje esanti Pareiškėjai priklausančio priestato dalis yra buvusių savininkų turėtos žemėvaldos ribose. Vykdydama 2013 m. gruodžio 10 d. Pažymoje Seimo kontrolieriaus pateiktas rekomendacijas, NŽT informavo, kad nuosavybės teisių atkūrimas turėtų būti vykdomas kitu nuosavybės teisių atkūrimo būdu, t. y. pagal Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 2 punkto nuostatas – perduodant neatlygintinai nuosavybėn Savivaldybės administracijos suformuoto žemės sklypo, reikalingo pastatui, <...>, Marijampolėje, eksploatuoti, dalis, kurios bus nustatytos atsižvelgiant į priklausančias šio pastato dalis. Taigi, 2012 metų teismo proceso metu NŽT dėstyta pozicija buvo nepagrįsta objektyviais duomenimis, todėl, atnaujinus teisminį procesą, Pareiškėjai buvo sudaryta galimybė susitvarkyti savavališkomis pripažintų priestato dalies statybų įteisinimo dokumentus.

25.3. Ne vienas teismas, sprendęs klausimą dėl termino savavališkomis pripažintų priestato dalies, patenkančios į valstybinę žemę, statybų padarinių pašalinimui pratęsimo, pažymėjo, kad Pareiškėja neatliko veiksmų, reikalingų klausimo sprendimui iš esmės, neparengė statinio projektinės dokumentacijos, neatliko Sklypo kadastrinių matavimų.

25.4. Pažymėtina, kad statinio projektinės dokumentacijos, skirtos savavališkomis pripažintų statybų padarinių pašalinimui, rengimas nagrinėjamu atveju buvo galimas, tik išsprendus statinių, <...>, Marijampolės m., eksploatacijai reikalingo žemės sklypo suformavimo klausimą.

25.5. Nors NŽT Skyrius nuo 2017 metų ne kartą prašė Savivaldybės administracijos kuo skubiau organizuoti žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projekto rengimą, žemės sklypo, reikalingo statinių, <...>, Marijampolėje, eksploatacijai, Savivaldybės administracija laikėsi pozicijos, kad, neišsprendus savavališkomis pripažintų statybų padarinių pašalinimo klausimo, negali būti sprendžiamas namų valdos, <...>, Marijampolėje, žemės sklypo suformavimo klausimas (žr. pažymos 4 punktą).

25.6. Pažymėtina, kad Savivaldybės administracijos Pareiškėjai siūlytas problemos sprendimo

būdas, atnaujinus Sklypo kadastrinius matavimus valstybinėje koordinacinių sistemoje, pakoreguojant Sklypo ribas taip, kad priestato dalis atsidurtų Sklypo ribose, išlaikant žemės sklypo plotą, nebuvo teisiškai pagrįstas ir tokie kadastriniai matavimai nebūtų buvę suderinti NŽT Skyriuje (žr. pažymos 10 punktą).

25.7. Seimo kontrolierius 2021 m. birželio 8 d. Pažymoje konstatavo, kad institucijos laikėsi priešingų pozicijų dėl galimo problemos susiklosčiusioje situacijoje sprendimo būdo:

- NŽT nuomone, žemės, reikalingos X priklausančio priestato dalies eksploatacijai, įteisinimo klausimo sprendimas galimas, tik suformavus teisės aktų nustatyta tvarka žemės sklypą, reikalingą namų valdos, <...>, Marijampolėje, eksploatacijai;

- Savivaldybės administracijos nuomone, namų valdos, <...>, Marijampolėje, žemės sklypo suformavimo klausimas negali būti sprendžiamas, kol neišspręstas savavališkais pripažintų statybų padarinių pašalinimo klausimas, t. y. įteisinti statybą už Sklypo ribų negalima.

Toks NŽT ir Savivaldybės administracijos pozicijų skirtumas sukėlė neaiškumą dėl teismo sprendimo vykdymo.

25.8. Seimo kontrolieriai 2021 m. birželio 8 d. Pažymoje rekomendavo Vyriausybei pavesti atsakingoms institucijoms pasiūlyti efektyvų problemos susiklosčiusioje situacijoje sprendimo būdą, nurodant, kokie konkretūs veiksmai, kieno iniciatyva ir tvarka turėtų būti atlikti.

25.9. Ministro Pirmininko pavedimu (Vyriausybės kanclerio 2021 m. birželio 16 d. rezoliucija Nr. S-1934) ŽŪM buvo paprašyta kartu su AM, NŽT ir VTPSI išnagrinėti 2021 m. birželio 8 d. Pažymą ir pateikti suderintą pasiūlymą Seimo kontrolieriams, Pareiškėjai ir Vyriausybės kanceliarijai.

25.10. ŽŪM, informuodama apie priimtą sprendimą dėl 2021 m. birželio 8 d. Pažymos 52.1 papunktyje nurodytos Seimo kontrolierių rekomendacijos pateikti suderintą institucijų poziciją, pažymėjo, kad institucijos savo pozicijas išdėstė raštuose (žr. pažymos 6.10 papunktį).

ŽŪM nurodė, kad užimtos gyvenamojo namo priestato dalimi valstybinės žemės atlaisvinimo klausimas buvo sprendžiamas ir išspręstas teismo tvarka, nagrinėjant VTPSI 2011 m. gegužės 18 d. surašyto savavališkos statybos akto Nr. SSA-40-110518-00022, kuriuo Pareiškėja buvo įpareigota pašalinti savavališkos statybos padarinius, teisėtumą. ŽŪM pavedimu 2021 m. liepos 28 d. ir 2021 m. rugpjūčio 13 d. atlikus žemės naudojimo patikrinimus vietovėje, naujų aplinkybių, susijusių su Pareiškėjai nuosavybės teise priklausančio gyvenamojo namo priestato dalies buvimu už Sklypo ribos nebuvo nustatyta.

25.11. ŽŪM 2021 m. rugsėjo 20 d. rašte (žr. pažymos 6.10 punktą), kuriuo Seimo kontrolieriai buvo informuoti apie Pažymos 52.1 papunktyje pateiktos rekomendacijos (žr. pažymos 5 punktą) įgyvendinimą, nėra efektyvaus problemos susiklosčiusioje situacijoje sprendimo būdo. Laiku nepateikus Pareiškėjai suderintos institucijų pozicijos, kokie konkretūs veiksmai, kieno iniciatyva ir kokia tvarka, kuo vadovaujantis turi būti atlikti, galėjo būti apribotos Pareiškėjos galimybės ginti savo teises, sprendžiant teismo proceso atnaujinimo klausimą. Teismo tvarka 2022 m. gegužės 3 d. buvo konstatuota, kad Pareiškėjos pateikti dokumentai ir prašyme dėl proceso atnaujinimo nurodytos aplinkybės nelaikytinos esminėmis ir turinčiomis reikšmės įsiteisėjusio teismo sprendimo teisingumui bei teisėtumui (žr. pažymos 12.9 punktą).

25.12. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad išsamios, argumentuotos, teisės aktų nuostatomis pagrįstos informacijos nesuteikimas laiku sudaro sąlygas abejoti institucijų veiklos skaidrumu, teisėtumu (žr. Pažymos 16 punktą).

Pažymėtina, kad Konstitucinis Teismas ne kartą yra pabrėžęs atsakingo valdymo principą (žr. pažymos 23 punktą), kuris yra įtvirtintas Konstitucijoje (žr. pažymos 13 punktą), numatant, jog valdžia tarnauja žmonėms.

Viešojo administravimo subjektų veikla grindžiama įstatymo viršenybės, objektyvumo, bendradarbiavimo ir kitais Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme nustatytais principais (žr. pažymos 15 punktą).

Be to, įstatymų leidėjas įpareigoja valstybės tarnautojus būti atvirais dialogui, bendradarbiavimui, gerbti žmogaus teises ir laisves, laikytis Konstitucijos, įstatymų ir kitų teisės aktų (žr. pažymos 16-17 punktus).

25.13. Tik Seimo kontrolierių atliekamo Pareiškėjos skundo dėl institucijų neveikimo, nevykdant 2021 m. birželio 8 d. Pažymoje pateiktų rekomendacijų, tyrimo metu (po Seimo kontrolierės 2021 m. lapkričio 29 d. kreipimosi į Savivaldybės administraciją dėl galimo institucijų neveikimo, nevykdant 2021 m. birželio 8 d. Pažymoje pateiktų rekomendacijų, ištyrimui reikalingos informacijos pateikimo) 2021 m. gruodžio 8 d. Savivaldybės administracijoje surengtame pasitarime su NŽT Skyriaus atstovais buvo sutarta, kad formuojant žemės sklypą statinių, <...>, Marijampolėje, eksploatacijai, jo šiaurinė riba ties Pareiškėjos gyvenamojo namo priestatu turi sutapti su iš Sklypo išsikišusio priestato išorine riba, t. y. valstybinės žemės palikti tiek, kiek užima išsikišusi priestato dalis (žr. pažymos 10 punktą).

25.14. Savivaldybės administracijos direktoriaus 2022 m. vasario 18 d. įsakymu Nr. DV-275 „Dėl žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projekto patvirtinimo Marijampolės mieste, <...>“ buvo patvirtintas žemės sklypo, <...>, Marijampolės m., Projektas. Tačiau šio administracinio akto teisėtumo klausimas sprendžiamas teismo tvarka (žr. pažymos 12.6–12.7 punktus). Pareiškėjos teigimu, parengtas 0,1096 ha valstybinės žemės ploto, esančio <...>, Marijampolėje, Projektas 2022 m. vasario 18 d. buvo patvirtintas, neatsižvelgus į pateiktas pastabas (į formuojamo žemės sklypo ribas neteisėtai įtraukus priestato, <...>, stogo karnizo dalį ir kt.).

26. Apibendrinant tai, kas išdėstyta, tenka konstatuoti, kad Pareiškėjai nebuvo laiku pateikta suderinta institucijų pozicija, kaip ji realiai galėtų spręsti savavališkomis pripažintų statybų padarinių šalinimo klausimą, nurodant, kokius dokumentus ir kokia tvarka Pareiškėja turėtų parengti. Tai nesuderinama su viešojo administravimo subjektams jų veikloje privalomais atsakingo valdymo, teisėtumo, efektyvumo ir bendradarbiavimo principais (žr. pažymos 13, 16-17 ir 23 punktus). Todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, ši X skundo dalis pažymoje nurodytu aspektu pripažintina pagrįsta.

### ***Dėl ŽŪM tarnautojų veiksmų, nevykdant 2021 m. birželio 8 d. Pažymos 52.2.1-52.2.3 papunkčiuose pateiktų Seimo kontrolieriaus rekomendacijų***

27. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje nagrinėjamu klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos aspektus:

27.1. 2021 m. birželio 8 d. Pažymoje tuometis Seimo kontrolierius iškėlė specialiųjų žinių reikalaujančius klausimus, turinčius reikšmės nagrinėjant Pareiškėjos tuo metu pateiktame skunde nurodytas aplinkybes.

27.2. 2021 m. birželio 8 d. Pažymos 52.2.1-52.2.3 papunkčiuose Seimo kontrolierius ŽŪM rekomendavo pateikti išvadas, susijusias su žemės sklypų kadastriniais matavimais ir 2010 m. „A“ parengto sklypo plano tinkamumu (žr. pažymos 5 punktą).

27.3. ŽŪM pateikė išvadą, kad nustatant žemės sklypo, kurio ribų posūkio taškų ir riboženklių koordinatės buvo nustatytos vietinėje koordinacių sistemoje, ribas, negali būti naudojamos iš „vietinės koordinacių sistemos į valstybinę koordinacių sistemą perskaičiuotos koordinatės“, o pirmiau turėtų būti atkuriamos žemės sklypo ribos vietovėje (žr. pažymos 6.2 papunktį).

27.4. Dėl žemės sklypų ribų galimo pažeidimo nagrinėjamu atveju ŽŪM kreipėsi į NŽT (žr. pažymos 6.10 papunktį), prašydama iš NŽT centrinio padalinio ir NŽT Skyriaus darbuotojų sudaryti komisiją, kuri įvertintų Pažymoje pateiktą informaciją ir vietoje patikrintų 2021 m. birželio 8 d. Pažymos 52.2.2 papunktyje nurodytas aplinkybes (žr. pažymos 5 punktą). NŽT buvo pavesta atlikti Sklypo naudojimo valstybinę kontrolę ir nustatyti, ar Pareiškėjai nuosavybės teise priklausanti gyvenamojo namo priestato dalis patenka į valstybinę žemę; nustačius žemės naudojimo reikalavimų pažeidimus, spręsti klausimą dėl pažeidėjų patraukimo administracinėn atsakomybėn.

27.5. Dėl 2010 m. „A“ parengto žemės sklypo plano ŽŪM 2021 m. liepos 15 d. pateikė išvadą – pasisakė apie jo neatitikimą Taisyklių 5.6.55 ir 53.1 papunkčių reikalavimams ir Žemės

naudojimo valstybinės kontrolės nuostatų 37.1 papunkčio reikalavimams (žr. pažymos 6.2 punktą).

28. Apibendrinant tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad 2021 m. birželio 8 d. Pažymos 52.2.1-52.2.3 papunkčiuose Seimo kontrolieriaus pateiktos rekomendacijos ŽŪM buvo įvykdytos (visos prašytos pateikti išvados buvo pateiktos), todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, ši X skundo dalis atmetina.

***Dėl NŽT tarnautojų veiksmų nevykdant  
2021 m. birželio 8 d. Pažymoje pateiktų Seimo kontrolieriaus rekomendacijų***

29. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje nagrinėjamu klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos aspektus:

29.1. 2021 m. birželio 8 d. Pažymos 52.6 papunktyje tuometis Seimo kontrolierius NŽT rekomendavo užtikrinti, kad, nagrinėjant NŽT gautus asmenų kreipimusis, būtų įgyvendinami efektyvumo, teisėtumo ir atsakingo valdymo principai.

29.2. Vykdydama 2021 m. birželio 8 d. Pažymos 52.6 papunktyje Seimo kontrolieriaus pateiktą rekomendaciją, NŽT informavo, jog nuolat siekia ir ateityje sieks, kad asmenų kreipimaisi NŽT būtų nagrinėjami laikantis Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje įtvirtintų viešojo administravimo principų, teisėtumo reikalavimų ir nepažeidžiant teisės aktų reikalavimų (žr. pažymos 6.7 punktą).

29.3. ŽŪM pavedimu (vykdant 2021 m. birželio 8 d. Pažymos 52.2.2 papunktyje tuomečio Seimo kontrolieriaus pateiktą rekomendaciją dėl galimybės žemės naudojimo valstybinės kontrolės metu nustatyti, ar Pareiškėjai priklausanti gyvenamojo namo priestato dalis pagal valstybinę koordinacijų sistemą yra už Sklypo ribos, t. y. patenka į valstybinę žemę) NŽT Skyrius 2021 m. liepos 28 d. ir 2021 m. rugpjūčio 13 d. atliko žemės naudojimo patikrinimus vietovėje.

29.4. Tyrimo metu buvo patvirtinta, kad NŽT Skyriaus 2021 m. liepos 28 d. patikrinimas buvo atliktas netinkamai (žr. pažymos 6.10 papunktį ir 7-8 punktus). NŽT Skyriaus pakartotinai atlikto 2021 m. rugpjūčio 13 d. patikrinimo metu klaidos buvo ištaisytos.

29.5. Pareiškėjos skunde nurodytos aplinkybės dėl netinkamai NŽT Skyriaus 2021 m. liepos 28 d. atlikto patikrinimo (žr. pažymos 2.2.2-2.2.4 papunkčius) buvo išnagrinėtos ir atsakymas pateiktas 2021 m. spalio 12 d. raštu Nr. 1SS-1559-(5.59E.) (žr. pažymos 7 punktą), paaiškinant sprendimo apskundimo galimybę ir tvarką.

30. Pagal Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 3 dalį, skundo tyrimo metu išnykus skundžiamoms aplinkybėms arba tarpininkaujant Seimo kontrolieriui skunde keliamas problemas išsprendus gera valia, tyrimas nutraukiamas.

Apibendrinant tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad NŽT Skyriaus 2021 m. liepos 28 d. patikrinimo metu padarytos klaidos buvo ištaisytos 2021 m. rugpjūčio 13 d. patikrinimo metu (žr. pažymos 6.10 papunktį ir 7 punktą), ir pažymėta ateityje siekti, kad NŽT gauti asmenų kreipimaisi būtų nagrinėjami laikantis viešojo administravimo principų ir teisėtumo reikalavimų (žr. pažymos 6.7 papunktį). Atsižvelgiant į tai, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu ir 22 straipsnio 3 dalimi, šios X skundo dalies tyrimas nutraukinas.

***Dėl AM tarnautojų veiksmų nevykdant  
2021 m. birželio 8 d. Pažymoje pateiktų Seimo kontrolieriaus rekomendacijų***

31. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje nagrinėjamu klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos aspektus:

31.1. 2021 m. birželio 8 d. Pažymos 52.3 papunktyje tuometis Seimo kontrolierius AM rekomendavo pateikti bendro pobūdžio informaciją, susijusią su statybų valstybinės priežiūros patikrinimo metu atliekamais veiksmais (dėl VTPSI tarnautojo prievolės kreiptis į kompetentingą

instituciją, sprendžiant statinio statybos teisėtumo vertinimo klausimus tais atvejais, kai statinio dalis yra už žemės sklypo ribos).

31.2. AM gauta 2021 m. birželio 8 d. Pažyma 2021 m. birželio 11 d. buvo persiūsta VTPSI (žr. pažymos 6.3 papunktį), t. y. išvadas pavesta teikti institucijai, kuri vykdo statybų valstybinės priežiūros funkciją.

31.3. AM 2021 m. rugpjūčio 4 d. (žr. pažymos 6.8 punktą) nurodė neteiksianti pasiūlymų.

31.4. Vienas pagrindinių principų, kuriais grindžiama viešojo administravimo subjektų veikla, yra įstatymo viršenybės principas, reiškiantis, kad viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi būti pagrįsti įstatymų reikalavimais (žr. pažymos 16 punktą). Teisės aktuose kiekvienam viešojo administravimo subjektui yra nustatyta pareiga veiklą vykdyti pagal įgaliojimus. Gautų kreipimūsi persiuntimo kitoms institucijoms teisinis pagrindas 2021 m. birželio 8 d. Pažymos gavimo AM metu buvo nustatytas tuo metu galiojusio Viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnyje (žr. pažymos 16 punktą), t. y. kai viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti nurodytų klausimų.

31.5. AM yra valstybės politiką statybos ir jos priežiūros srityje formuojanti, šios politikos įgyvendinimą organizuojanti, koordinuojanti ir kontroliuojanti institucija (žr. pažymos 19 punktą), todėl nagrinėjamu atveju nebuvo teisinio pagrindo 2021 m. birželio 8 d. Pažymą persiūsti VTPSI.

31.6. Informacija Seimo kontrolierių įstaigoje dėl 2021 m. birželio 8 d. Pažymos 52.3 papunktyje AM pateiktų Seimo kontrolieriaus rekomendacijų buvo gauta tik 2022 m. gegužės 2 d. (žr. pažymos 6.12 papunktį), po pakartotinio Seimo kontrolierės 2021 m. balandžio 21 d. kreipimosi (žr. pažymos 6.11 papunktį) dėl negauto atsakymo į 2021 m. lapkričio 21 d. raštą.

31.7. Reaguodama į 2021 m. birželio 8 d. Pažymos 52.3.1 papunktyje pateiktą rekomendaciją, AM pateikė nuomonę, kad statybų valstybinės priežiūros patikrinimo metu sprendžiant klausimus, susijusius su statinio, galimai kertančio žemės sklypo (kai sklypo koordinatės nustatytos tik vietinėje koordinacinių sistemoje) ribą, statybos teisėtumo vertinimu, turi būti kreipiamasi į NŽT, atsakingą instituciją, dėl galimo žemės naudojimo pažeidimo konstatavimo teisės aktų nustatyta tvarka (žr. pažymos 6.12 punktą).

32. Apibendrinant tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad AM laiku nepateikė informacijos atsakydama į 2021 m. birželio 8 d. Pažymos 52.3.1-52.3.3 papunkčiuose nurodytas tuomečio Seimo kontrolieriaus rekomendacijas, dėl ko galėjo būti apribotos Pareiškėjos galimybės, ginant savo teises teisme. Tai nesuderinama su viešojo administravimo subjektams jų veikloje privalomais atsakingo valdymo, teisėtumo ir efektyvumo principais (žr. pažymos 13, 16-17 ir 23 punktus). Todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, ši X skundo dalis pažymoje nurodytu aspektu pripažintina pagrįsta.

***Dėl VTPSI tarnautojų veiksmų netinkamai vykdant  
2021 m. birželio 8 d. Pažymoje pateiktą Seimo kontrolieriaus rekomendaciją***

33. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje nagrinėjamu klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos aspektus:

33.1. 2021 m. birželio 8 d. Pažymoje buvo nurodyta, kad iš teismų sprendimų matyti, jog VTPSI, konstatuodama savavališkos statybos faktą, vadovavosi UAB „A“ atliktų matavimų pagrindu 2010 m. parengtu Sklypo planu, nederintu nei su privataus Sklypo savininkėmis (Pareiškėja ir Y), nei su NŽT Skyriumi, atsakingu už kadastrinių matavimų kontrolės funkcijos įgyvendinimą.

33.2. 2021 m. birželio 8 d. Pažymos 52.4 papunktyje tuometis Seimo kontrolierius rekomendavo VTPSI informuoti, kokių dokumentu vadovaujantis buvo nustatytas X priklausančio priestato dalies išėjimas už Sklypo ribos.

33.3. VTPSI Vidurio Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamentas, teikdamas informaciją ŽŪM, pažymėjo, kad Pareiškėjai priklausančio priestato dalies išėjimas už Sklypo ribos buvo nustatytas UAB „A“ topografinio plano pagrindu.



33.4. VTPSI informuodama apie 2021 m. birželio 8 d. Pažymos 52.4 papunktyje Seimo kontrolieriaus pateiktos rekomendacijos įgyvendinimą, pažymėjo, kad faktą apie statinio dalies išėjimą už Sklypo ribos valstybinėje žemėje nustatė ne VTPSI, o Savivaldybės administracija, todėl ši institucija ir turėtų atsakyti į pateiktą rekomendaciją (žr. pažymos 9 punktą).

33.5. Teisės aktuose kiekvienam viešojo administravimo subjektui yra nustatyta pareiga veiklą vykdyti pagal įgaliojimus.

33.6. VTPSI atsakinga už statybų valstybinę priežiūrą (žr. pažyos 18 punktą).

33.7. ŽŪM, teikdama išvadas dėl 2021 m. birželio 8 d. Pažymos 52.2.1 papunktyje pateiktos rekomendacijos, pažymėjo, kad nustatant žemės sklypo, kurio ribų posūkio taškų ir riboženklių koordinatės buvo nustatytos *vietinėje* koordinacių sistemoje, ribas, turi būti atstatomos žemės sklypo ribos vietovėje.

33.8. Žemės sklypų kadastriniai matavimai atliekami siekiant nustatyti tikslias žemės sklypo ribas ir tikslų jo plotą, kad vėliau naudojant, vykdant statybas, perkant, parduodant ar atliekant kitus teisinius veiksmus ar sandorius nekiltų neaiškumų, nesusipratimų ir nesklandumų dėl faktiškai naudojamų žemės sklypo ribų ir žemės sklypo ploto vietovėje.

33.9. Žemės naudojimo valstybinės kontrolės ir žemės sklypų kadastrinių matavimų kontrolės užtikrinimas yra NŽT funkcija (žr. pažymos 21 punktą).

33.10. Nagrinėjamu atveju tik 2021 m. rugpjūčio 13 d. atlikto patikrinimo metu NŽT Skyrius nustatė, kad Pareiškėjai priklausančio priestato dalis išeina už Sklypo ribų, t. y. patenka į valstybinę žemę. Tačiau 2021 m. rugsėjo 8 d. buvo priimtas NŽT Skyriaus vedėjo nutarimas Pareiškėjos atžvilgiu nepradėti administracinio nusižengimo bylos teisenos (žr. pažymos 6.9 papunktį).

33.11. Be to, AM 2022 m. gegužės 2 d. teikdama išvadas dėl 2021 m. birželio 8 d. Pažymos 52.3.1 papunktyje pateiktų rekomendacijų, akcentavo statybų valstybinės priežiūros patikrinimą atliekančio asmens pareigą kreiptis į NŽT (dėl galimo žemės naudojimo pažeidimo konstatavimo teisės aktų nustatyta tvarka), sprendžiant klausimus, susijusius su statinio, galimai kertančio žemės sklypo (kai sklypo koordinatės nustatytos tik vietinėje koordinacių sistemoje) ribą, statybos teisėtumo vertinimu (žr. pažymos 6.12 papunktį).

33.12. Dėl VTPSI teiginio, kad savavališkos statybos aktas surašytas už savavališką statinio statybą, o ne už statinio dalies statybą valstybinėje žemėje (konstatuotas pažeidimas dėl nukrypimo nuo suprojektuotų išorinių statinio matmenų, bet ne dėl statinio išdėstymo žemės sklype) (žr. pažymos 9 punktą), atkreiptinas dėmesys į tai, kad pati VTPSI teikdama ieškinį teismui, prašė X įpareigoti išardyti valstybei priklausančiame žemės sklype pastatytą gyvenamojo namo priestato 3a1/p dalį, t. y. buvo akcentuotas būtent valstybinėje žemėje už Sklypo ribos patekusios priestato dalies pertvarkymas.

Tyrimo metu nebuvo gauta duomenų, patvirtinančių, kad Pareiškėja būtų buvusi teismo tvarka įpareigota šalinti savavališkomis pripažintų statybų padarinius ne už Sklypo ribos.

34. Apibendrinant tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad VTPSI, reaguodama į 2021 m. birželio 8 d. Pažymos 52.4 papunktyje pateiktą tuomečio Seimo kontrolieriaus rekomendaciją, nepateikė informacijos apie dokumentą, kurio pagrindu buvo konstatuotas Pareiškėjai priklausančio priestato dalies išėjimas už jai priklausančio Sklypo ribos. Institucijos, konstatavusios savavališkos statybos faktą, paaiškinimas, kad informaciją apie dokumentą, kuriuo buvo remtasi konstatuojant savavališkos statybos faktą, turėtų pateikti kita institucija, nesuderinamas su atsakingo valdymo, teisėtumo ir objektyvumo principais (žr. pažymos 13, 16-17 ir 23 punktus). Todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, ši X skundo dalis pažymoje nurodytu aspektu pripažintina pagrįsta.

***Dėl Marijampolės savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmų  
nevykdant 2021 m. birželio 8 d. Pažymoje pateiktų  
Seimo kontrolierės rekomendacijų***

35. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje nagrinėjamu

klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos momentus:

35.1. 2021 m. birželio 8 d. Pažymoje Seimo kontrolierė atkreipė dėmesį į tai, kad Savivaldybės administracijos atsakyme į Pareiškėjos 2017 m. rugsėjo 4 d. kreipimesi nurodytas aplinkybes dėl gyvenamojo namo, <...>, Marijampolėje, „avarinės būklės“, nėra jokių duomenų apie statinių naudojimo priežiūros patikrinimo atlikimą.

Seimo kontrolierė konstatavo Pareiškėjos teisės į tinkamą viešąjį administravimą, teisėtumo ir atsakingo valdymo principų pažeidimą ir rekomendavo jį pašalinti bei užtikrinti, kad Savivaldybės administracijoje būtų laikomasi Viešojo administravimo įstatymo bei Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių reikalavimo į prašymą (skundą) pateikti aiškų teisės aktų reikalavimus atitinkantį atsakymą, atsižvelgiant į prašymo (skundo) turinį.

35.2. Savivaldybės administracija, teikdama informaciją dėl 2021 m. birželio 8 d. Pažymos 52.5.1 papunktyje Seimo kontrolierės pateiktos rekomendacijos įgyvendinimo, pažymėjo, jog viskas atlikta pagal Viešojo administravimo įstatymo reikalavimus.

35.3. Tyrimo dėl institucijų neveikimo, nevykdant 2021 m. birželio 8 d. Pažymoje pateiktų rekomendacijų, metu Savivaldybės administracija teikdama informaciją Seimo kontrolieriui pranešė apie 2021 m. gegužės 7 d. atliktą statinio apžiūrą, bei pateikė išvadą, kad nebuvo nustatyti statinio, <...>, Marijampolės m., galimos avarinės būklės požymiai (žr. pažymos 10 punktą).

35.4. Raštas, kuriuo būtų buvę atsakyta Pareiškėjai į jos 2017 m. rugsėjo 4 d. kreipimėsi nurodytą teiginį dėl statinių, <...>, Marijampolėje, avarinės būklės, tyrimo metu Seimo kontrolieriui nebuvo pateiktas.

36. Apibendrinant tenka konstatuoti, kad Seimo kontrolierės rekomendacijos ištaisyti 2021 m. birželio 8 d. Pažymoje nurodytą pažeidimą nebuvo įvykdytos – tyrimo metu nebuvo gauta duomenų, patvirtinančių nei informacijos apie atliktą patikrinimą ir priimtą sprendimą Pareiškėjai suteikimą, nei atsisakymą suteikti tokią informaciją, nurodant tokio sprendimo apskundimo galimybę ir tvarką. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Savivaldybės administracijos teiginys, jog viskas atlikta pagal įstatymą, nepagrįstas objektyviais duomenimis.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, ši X skundo dalis pažymoje nurodytu aspektu pripažintina pagrįsta.

Situacija nagrinėjama atveju yra pasikeitusi iš esmės – 2022 m. vasario 18 d. Savivaldybės administracijos direktoriaus priimto sprendimo dėl žemės sklypo, <...>, Marijampolės m., Projekto patvirtinimo teisėtumo klausimas nagrinėjamas teisme (žr. pažymos 12.7 papunktį). Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Savivaldybės administracijai pakartotinai rekomenduoti atlikti tuos pačius veiksmus (pašalinti 2021 m. birželio 8 d. Pažymos 52.5.1 papunktyje nustatytą pažeidimą) netikslinga.

## **SEIMO KONTROLIERIŲ SPRENDIMAI**

37. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Erika Leonaitė nusprendžia:

X skundo dalį dėl Pareiškėjai laiku nepateiktos institucijų suderintos pozicijos, kaip turėtų būti sprendžiamas savavališkomis pripažintų statybų padarinių šalinimo klausimas, pripažinti pagrįsta.

38. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Erika Leonaitė nusprendžia:

X skundo dalį dėl ŽŪM tarnautojų veiksmų, nevykdant 2021 m. birželio 8 d. Pažymos 52.2.1-52.2.3 papunkčiuose pateiktų Seimo kontrolieriaus rekomendacijų, atmesti.

39. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Erika Leonaitė nusprendžia:

X skundo dalies dėl NŽT tarnautojų veiksmų, nevykdant 2021 m. birželio 8 d. Pažymoje pateiktų Seimo kontrolieriaus rekomendacijų, tyrimą nutraukti.

40. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Erika Leonaitė nusprendžia:

X skundo dalį dėl AM tarnautojų veiksmų, nevykdant 2021 m. birželio 8 d. Pažymoje pateiktų Seimo kontrolieriaus rekomendacijų, pripažinti pagrįsta.

41. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Erika Leonaitė nusprendžia:

X skundo dalį dėl VTPSI tarnautojų veiksmų, netinkamai vykdant 2021 m. birželio 8 d. Pažymoje pateiktą Seimo kontrolieriaus rekomendaciją, pripažinti pagrįsta.

42. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Milda Vainiutė nusprendžia:

X skundo dalį dėl Marijampolės savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmų, nevykdant 2021 m. birželio 8 d. Pažymoje pateiktų Seimo kontrolierės rekomendacijų, pripažinti pagrįsta.

### **SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJOS**

43. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Erika Leonaitė rekomenduoja:

43.1. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai –

43.1.1. atkreipti dėmesį į tai, kad, vykdant 2021 m. birželio 8 d. Pažymos 52.1 papunktyje pateiktą Seimo kontrolieriaus rekomendaciją bei Ministro Pirmininko pavedimą, informintą Vyriausybės kanclerio 2021 m. birželio 16 d. rezoliucija Nr. S-1934, X nebuvo laiku pateikta suderinta institucijų pozicija, kaip ji realiai galėtų spręsti savavališkais pripažintų statybų padarinių šalinimo klausimą, nurodant, kokius dokumentus ir kokia tvarka Pareiškėja turėtų parengti. Tai nesuderinama su viešojo administravimo subjektams jų veikloje privalomais atsakingo valdymo, teisėtumo, efektyvumo, bendradarbiavimo ir objektyvumo principais (žr. pažymos 13, 16-17 ir 23 punktus);

43.1.2. užtikrinti, kad ateityje gavus pavedimą pateikti suderintą institucijų poziciją dėl problemos konkrečiu atveju sprendimo būdo, būtų įgyvendinami viešojo administravimo subjektams jų veikloje privalomi atsakingo valdymo, teisėtumo, efektyvumo, bendradarbiavimo ir objektyvumo principai (žr. pažymos 13, 16-17 ir 23 punktus).

Primename, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė

Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė